

ZAPOSLENI V PATRONAŽNEM VARSTVU SLOVENIJE
Kadrovska mreža po ZR, januar 2010

Darinka Zavrl Džananović, dipl.med.ses., Inštitut za varovanje zdravja, Trubarjeva 2, 1000
Ljubljana, tel.: 01 244 14 00 (506), e-pošta: darinka.zavrl@ivz-rs.si

ZAPOSLANI V PATRONAŽNEM VARSTVU SLOVENIJE

Kadrovska mreža po ZR, januar 2010

Poročila o delu patronažne službe v Sloveniji kažejo, da se v zadnjih letih spreminjata vsebina in obseg dela na področju patronažnega varstva. Patronažne medicinske sestre so vse bolj obremenjene s kurativno dejavnostjo, saj se potreba po zdravstveni negi na domu konstantno povečuje. S preučitvijo kadrovske zasedenosti v patronažnem varstvu Slovenije smo želeli preveriti kakšna je preskrbljenost prebivalcev z zaposlenimi v patronažnem varstvu oziroma za koliko prebivalcev skrbi patronažna medicinska sestra na posameznih področjih.

Vir podatkov

Za analizo smo uporabili podatke iz Evidence o gibanju zdravstvenih delavcev in mreži zdravstvenih zavodov - BPI IVZ 16. Kot izhodišče smo vzeli zapis podatkov iz BPI, januar 2010. Dobljene podatke smo dodatno preverili. Pomemben vir informacij o zaposlenih v službi 071 so bile članice IO sekcije za patronažno varstvo Slovenije in vodilne patronažne medicinske sestre. Vzporedno smo naredili poizvedbo tudi preko regijskih ZZV. Ugotovljene nepravilnosti smo popravili in jih po potrebi dopolnili. Za izračun preskrbljenosti prebivalcev z zaposlenimi v patronažnem varstvu smo uporabili podatke iz Centralnega registra prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve. Upoštevali smo stanje o številu prebivalcev Slovenije na dan 31.6.2009.

Metoda dela

Podatki so statistično obdelani s programom SPSS 11.in Excel 2002. Zaposlene v službi 017 (Patronažno varstvo in zdravstvena nega) smo razvrstili po šifri občine oziroma upravne enote in jih združili po zdravstvenih regijah. Prikazali smo jih po šifri poklicne skupine in šifri pravnega statusa. Pogoji za izbiro zaposlenih v službi 071 je bilo aktivno delovno razmerje za nedoločen čas, izbrana je bila ena zaposlitev. V analizi smo upoštevali dolžino delovnega časa (polovični ali polni) in izračunali dejansko preskrbljenost prebivalcev Slovenije s patronažnimi medicinskimi sestrami. Izračun potreb po kadru smo naredili na osnovi trenutno veljavnega normativa. Združevanje poklicnih skupin za izračun je bilo narejeno s soglasjem stroke patronažne zdravstvene nege. Zaposlene smo združili po stopnji izobrazbe in delu, ki ga dejansko opravljajo. Pri tem smo upoštevali zatečeno stanje (januar

2010). Tako so v izračunih pod kategorijo diplomirana medicinska sestra (DMS), upoštevane tudi vse višje medicinske sestre (VMS), diplomirane babice (DB), profesorji zdravstvene vzgoje (PROF ZV), organizatorji dela (ORG DEL) in socialni delavci (SOC DEL). S strani stroke patronažnega varstva nam je bilo zagotovljeno, da imajo omenjeni profili predhodno zdravstveno izobrazbo, vrsto let delovnih izkušenj in se permanentno strokovno izobražujejo, tako, da v praksi kompetentno opravljajo delo kot DMS.

V kategoriji zdravstveni tehnik (ZT) smo združili vse zaposlene s srednjo zdravstveno izobrazbo in tudi babice (BA). Tudi tukaj smo upoštevali zatečeno stanje in vrsto aktivnosti, ki jih dejansko izvajajo v praksi.

UVOD

Delo patronažne medicinske sestre

Nosilke dejavnosti patronažne zdravstvene nege so višje oziroma diplomirane medicinske sestre. Delovno okolje patronažne medicinske sestre je bolnikov dom. Vsaka patronažna medicinska sestra je opredeljena za točno določen teren s prebivalci. Delo patronažne medicinske sestre je sistematično, tako ugotavljanju potreb po zdravstveni negi pacienta na domu sledita načrtovanje in izvajanje zdravstvene nege. Zaključek obravnave pacienta na domu predstavlja vrednotenje in je hkrati povratna informacija o doseženem cilju, ki se posreduje ostalim članom negovalnega kot tudi zdravstvenega tima. Sistematičnost patronažne zdravstvene nege se odraža tudi v nepogrešljivem timskem delu, saj je vsaka patronažna medicinska sestra članica negovalnega in zdravstvenega tima.

Negovalni tim v patronažnem varstvu sestavljajo patronažne medicinske sestre, ki so nosilke patronažne zdravstvene nege in tehniki zdravstvene nege, ki se vključujejo v izvajanje zdravstvene nege bolnika na domu po presoji patronažne medicinske sestre. Član negovalnega tima je tudi vodja patronažnega varstva, ki nastopa v vlogi koordinatorja (Patronažno varstvo, 2006).

Kadrovski normativ v patronažnem varstvu

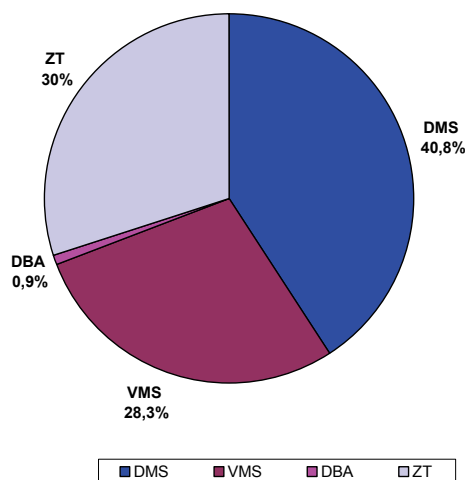
Skupina strokovnjakinj za področje patronažne zdravstvene nege je pod okriljem Ministrstva za zdravje pripravila dokument Patronažno varstvo in patronažna zdravstvena nega - nadgradnja in

prilagajanje novim izzivom (Patronažno varstvo, 2006). V dokumentu je določen delovni normativ, da na eno diplomirano medicinsko sestro pripada 2500 prebivalcev in 5000 prebivalcev na enega zdravstvenega tehnika. Omenjeni dokument je bil sprejet na Razširjenem strokovnem kolegiju za zdravstveno nego 18. januarja 2006 in je od takrat dalje tudi temelj strokovnemu delovanju patronažnega varstva.

REZULTATI

ZAPOSLENI V PATRONAŽNEM VARSTVU ZDRAVSTVENE REGIJE CELJE

Rezultati analize so pokazali, da je bilo januarja 2010, v patronažnem varstvu ZR Celje zaposlenih 116,5 oseb. Od tega je bilo 47,5 DMS, 33 VMS ter 35 ZT. V regiji je v okviru patronažnega varstva (UE Velenje) zaposlena tudi 1 DB.

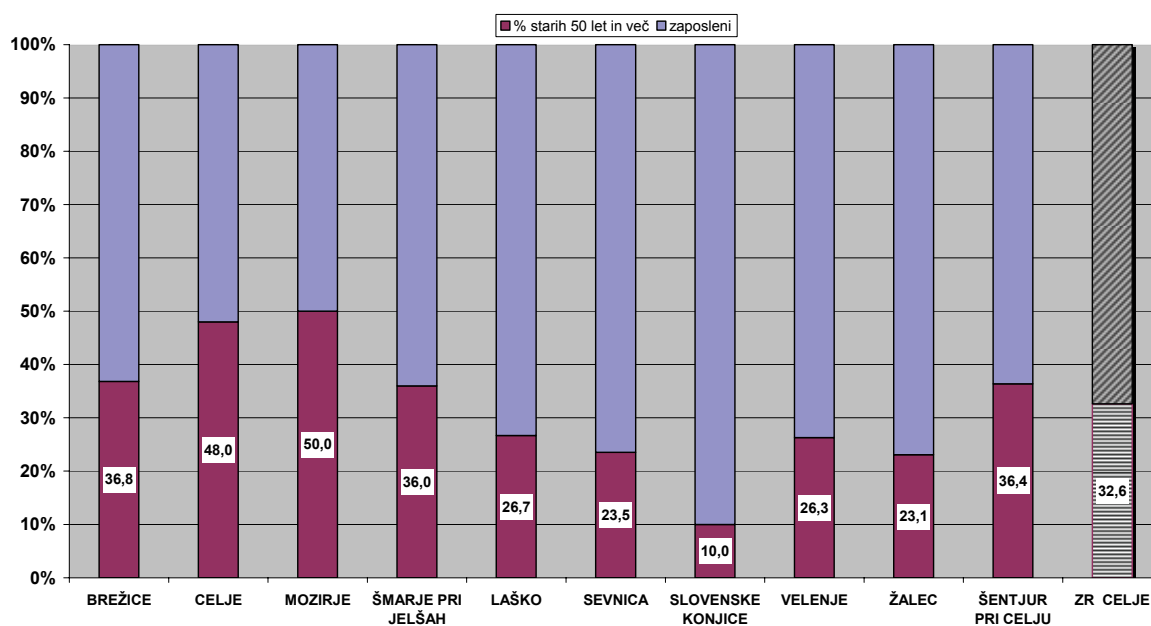
Slika 1. Zaposleni v patronažnem varstvu ZR Celje po poklicnih skupinah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

V BPI sta bila pod »službo 071« v ZR Celje zabeležena 1 diplomirani fizioterapevt in 1 višji fizioterapevt. Poklicne skupine fizioterapevt v analizi nismo upoštevali, ker omenjeni kader ni član negovalnega tima v patronažnem varstvu.

Med zaposlenimi jih ima 70% višjo oziroma visoko strokovno izobrazbo in 30% srednjo zdravstveno izobrazbo. Od tega imata v ZR Celje 2 VMS opravljeno tudi specializacijo iz patronažne zdravstvene nege.

Po podatkih je v patronažnem varstvu ZR Celje med zaposlenimi povprečno 32,6% starih petdeset let in več (slika 2). Med njimi je 7 DMS, 19 VMS in 12 ZT.

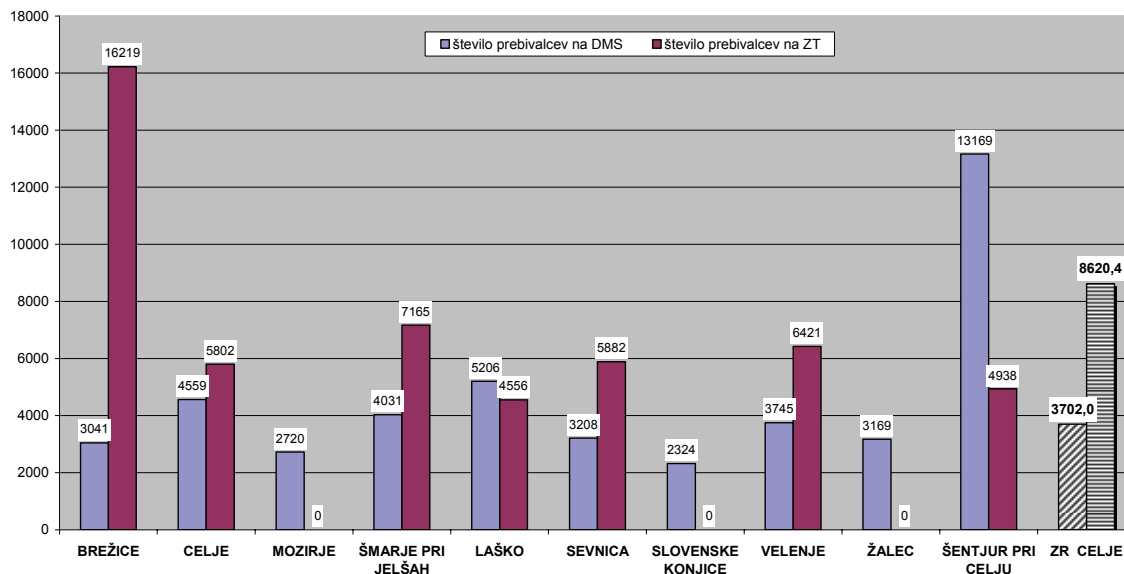

Slika 2. Delež zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Celje, ki so stari petdeset let in več, po upravnih enotah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

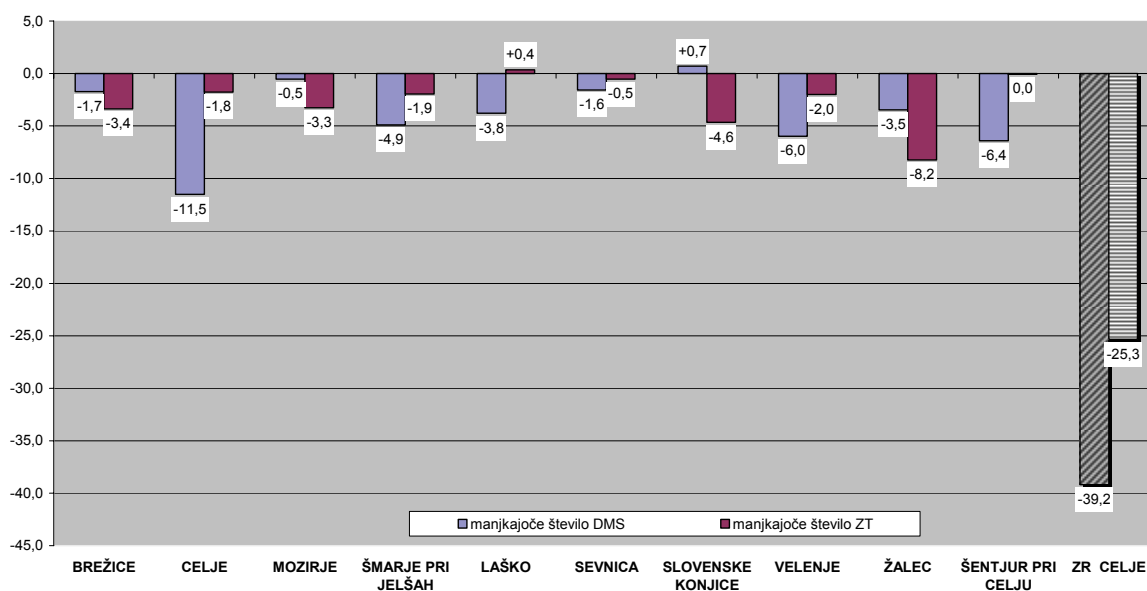
V regiji opravlja v patronažnem varstvu 6 oseb polovični delovni čas in sicer so to 3 DMS in 3 ZT. Med zaposlenimi v ZR Celje jih ima 14,6 % koncesijo za opravljanje patronažnega zdravstvenega varstva. Od tega je koncesija podeljena 12. DMS in 5. VMS.

Rezultati so pokazali, da je preskrbljenost prebivalcev z zaposlenimi v patronažnem varstvu ZR Celje zelo različna (slika 3).

Slika 3. Preskrbljenost prebivalcev ZR Celje z zaposlenimi v patronažnem varstvu po upravnih enotah in stopnji izobrazbe, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

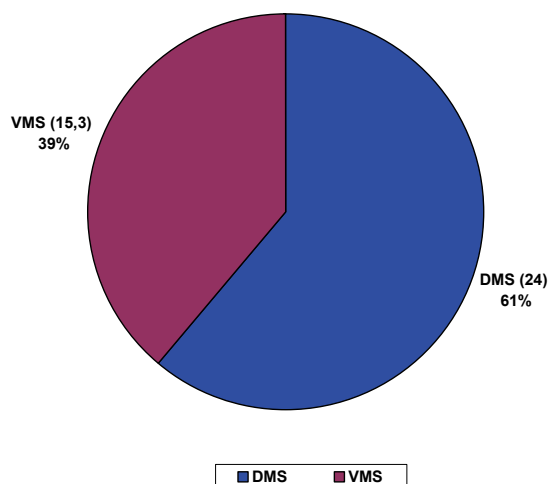
Slika 4. Manjkajoče število zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Celje preračunano na veljavni normativ, po izobrazbi in upravni enoti, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

Ko smo preračunali preskrbljenost prebivalcev ZR Celje na trenutno veljavni delovni normativ, smo ugotovili, da praktično povsod primanjkuje tako DMS kot ZT. Izjema je le UE Laško, kjer imajo glede na normativ +0,4 viška glede zaposlenega ZT. Podobno je v UE Slovenske Konjice, le da gre tu za +0,7 DMS. V regiji primanjkuje 39,2 DMS in 25,3 ZT. V patronažnem varstvu Celjske regije skupaj primanjkuje 64,5oseb.

ZAPOSLENI V PATRONAŽNEM VARSTVU ZDRAVSTVENE REGIJE NOVA GORICA

Januarja 2010, so bile v patronažnem varstvu ZR Nova Gorica, zaposlene 39,3osebe. Od tega je bilo 24 DMS in 15,3 VMS (slika 1).

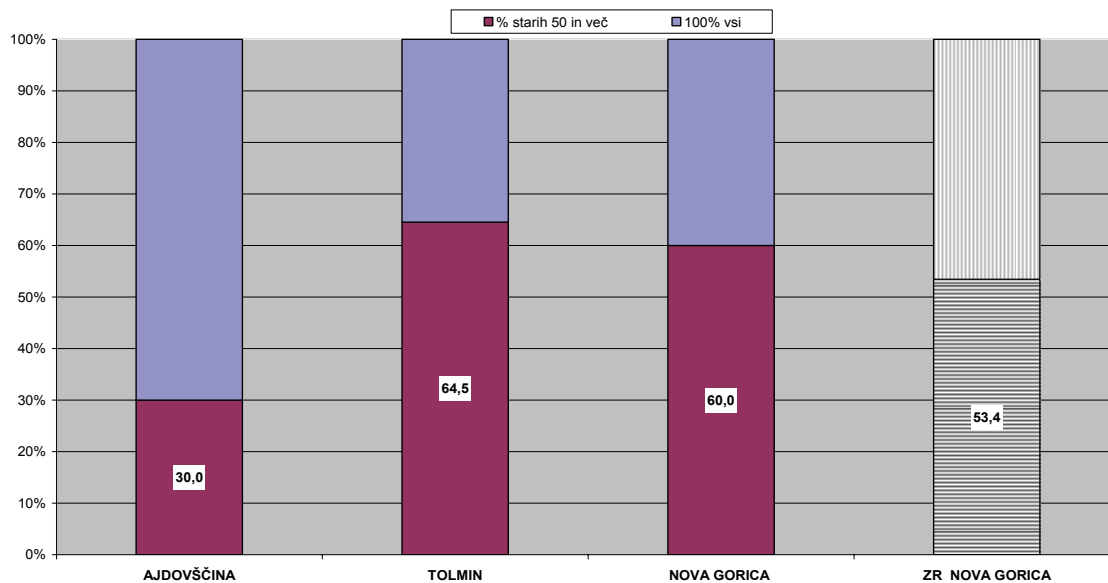

Slika 1. Zaposleni v patronažnem varstvu ZR Nova Gorica po poklicnih skupinah, januar 2010 (delež)

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

V novogoriški regiji nimajo zaposlenega nobenega ZT, pač pa sta v BPI pod »službo 071«, zavedena dva delovna terapevta. Oseb iz poklicne skupine 36, to je diplomirani delovni terapevt, v analizi nismo upoštevali, ker omenjeni kader ne opravlja patronažne zdravstvene nege.

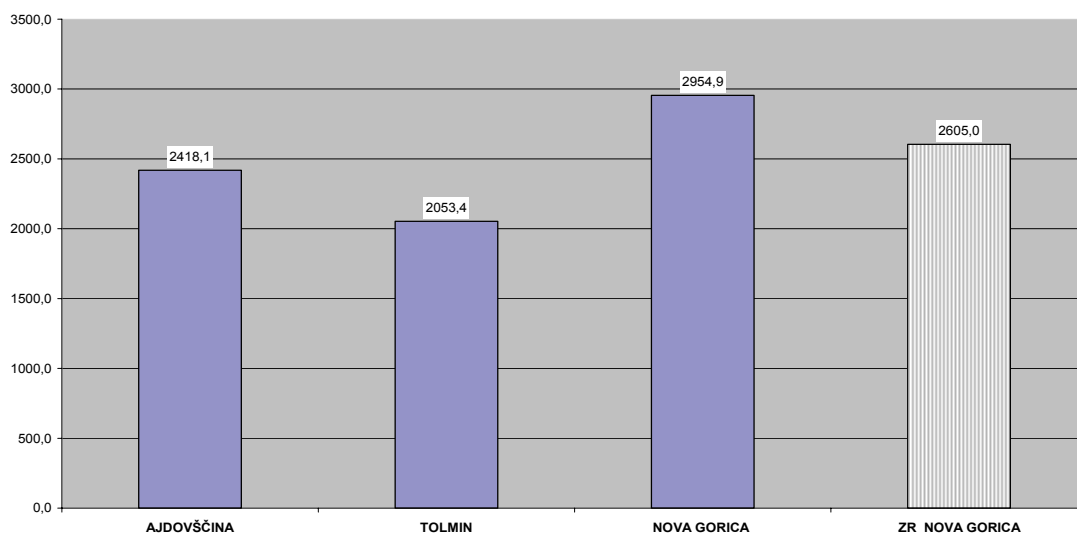
Med zaposlenimi DMS, kot tudi med VMS nismo zasledili opravljene specializacije iz patronažne zdravstvene nege. Po podatkih je med zaposlenimi medicinskimi sestrami že 53,4% starih petdeset let in več (slika 2). Glede na poklicno skupino je to 7 DMS in 14 VMS.

Slika 2. Delež zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Nova Gorica, ki so stari petdeset let in več, po upravnih enotah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

V ZR Nova Gorica za področje patronaže trenutno še nimajo zaposlene osebe, ki bi izvajala samo patronažno dejavnost s koncesijsko pogodbo. Izjema je VMS, ki v sklopu zasebnega zavoda, izvaja za opredeljene paciente, tudi 0,3 patronažne zdravstvene nege. Vsi zaposleni v patronažnem varstvu regije opravljajo delo za poln delovni čas.

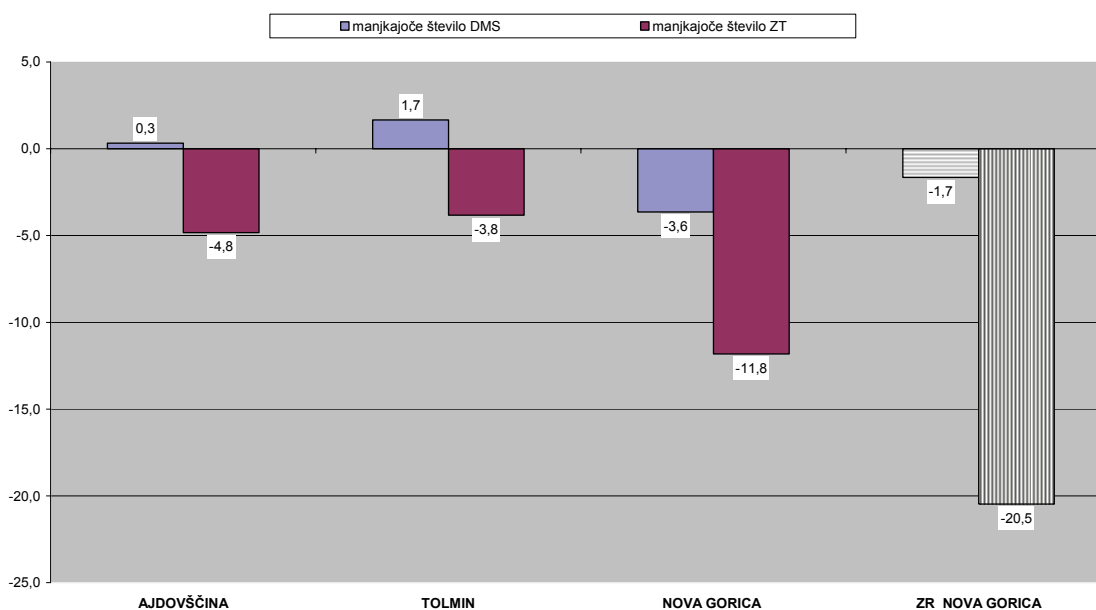
Slika 3. Preskrbljenost prebivalcev ZR Nova Gorica z zaposlenimi v patronažnem varstvu po upravnih enotah in stopnji izobrazbe, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

Preskrbljenost prebivalcev z DMS v patronažnem varstvu je po UE regije različna (slika 3). Z vidika veljavnega delovnega normativa, je preskrbljenost z izjemo UE Nova Gorica, relativno dobra. Ob tem pa moramo poudariti, da gre v posameznih UE (Tolmin) za specifično geografsko področje, ki zaradi razprostranosti in težje dostopnosti terena, terja temu primeren kadrovski normativ. Hkrati pa so podatki pokazali, da v ZR Nova Gorica, nimajo v okviru patronažne službe zaposlenega niti enega ZT.

Slika 4. Manjkajoče število zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Nova Gorica preračunano na veljavni normativ, po izobrazbi in upravni enoti, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

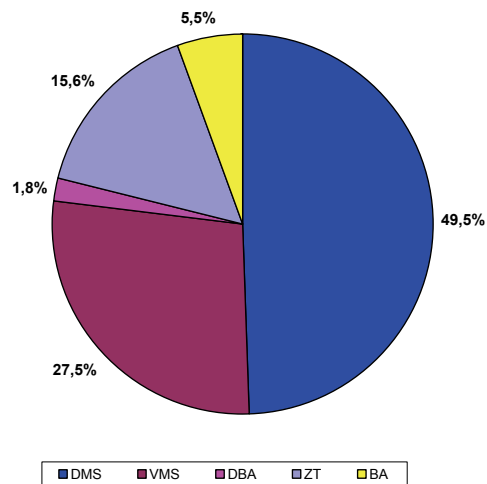
Izračun preskrbljenosti prebivalcev glede na veljavni delovni normativ je pokazal, da bi bilo v regiji potrebno dodatno zaposliti 1,7 DMS in 20,5 ZT.

ZAPOSLENI V PATRONAŽNEM VARSTVU ZDRAVSTVENE REGIJE KOPER

V patronažnem varstvu ZR Koper je bilo januarja 2010, zaposlenih 54,5 oseb. Od tega je bilo 27 DMS, 15 VMS, 1 DB, 8,5 ZT in 3 BA (slika 1). Med zaposlenimi jih ima 78,9 % višjo oziroma visoko izobrazbo in 21,1% srednjo zdravstveno izobrazbo. Po podatkih ima v regiji 1 DMS opravljeno specializacijo iz patronažnega varstva. Koprška regija ima 8 koncesionark za področje patronažne

dejavnosti in sicer: 1 DMS, 6 VMS in 1 ZT. To predstavlja 14,7% delež glede na vse zaposlene v regiji.

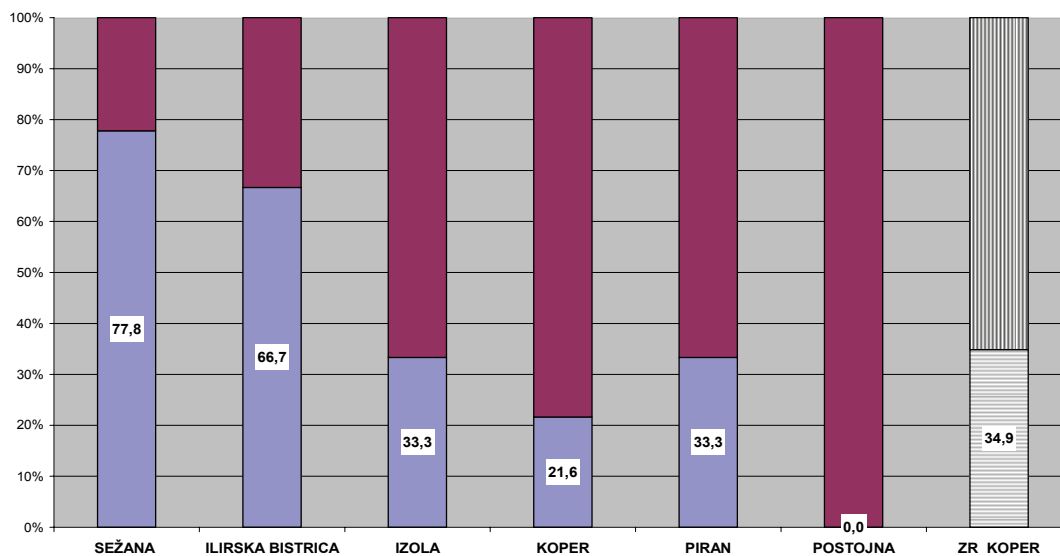
Po pridobljenih podatkih v regiji opravlja delo polovični delovni čas samo 1 ZT.

Slika 1. Zaposleni v patronažnem varstvu ZR Koper po poklicnih skupinah, januar 2010

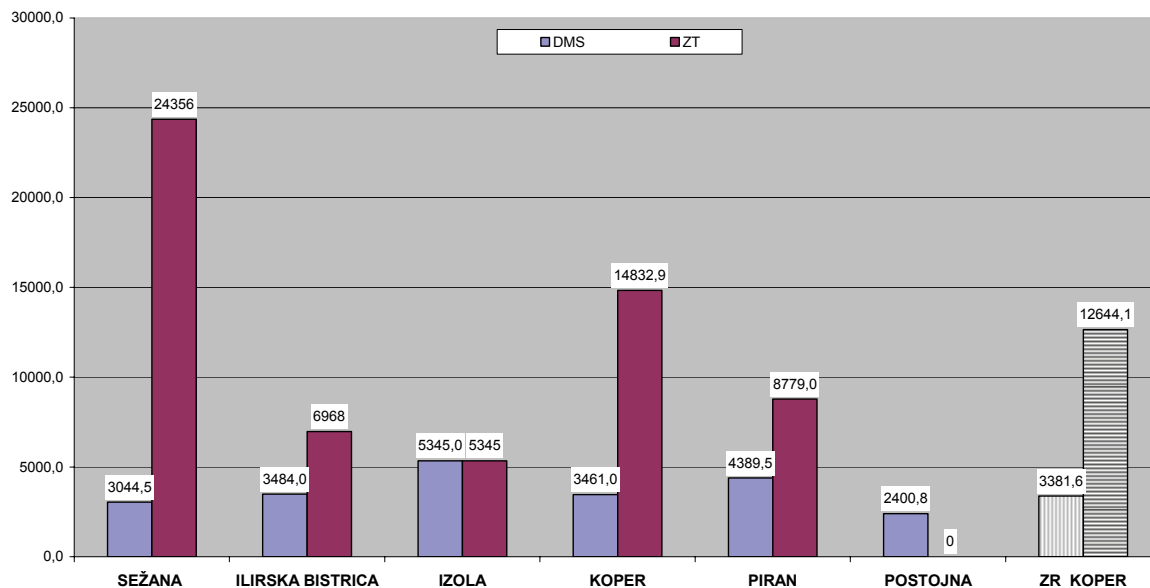
Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

Analiza kadra po dopoljenih letih starosti je pokazala, da je v UE Sežana in Ilirska Bistrica delež zaposlenih, ki so stari petdeset let in več precej visok (slika 2). Med njimi je največ VMS(10,5). Sledijo jim DMS (6), BA (1,5) in 1 ZT.

Slika 2. Delež zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Nova Gorica, ki so stari petdeset let in več, po upravnih enotah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

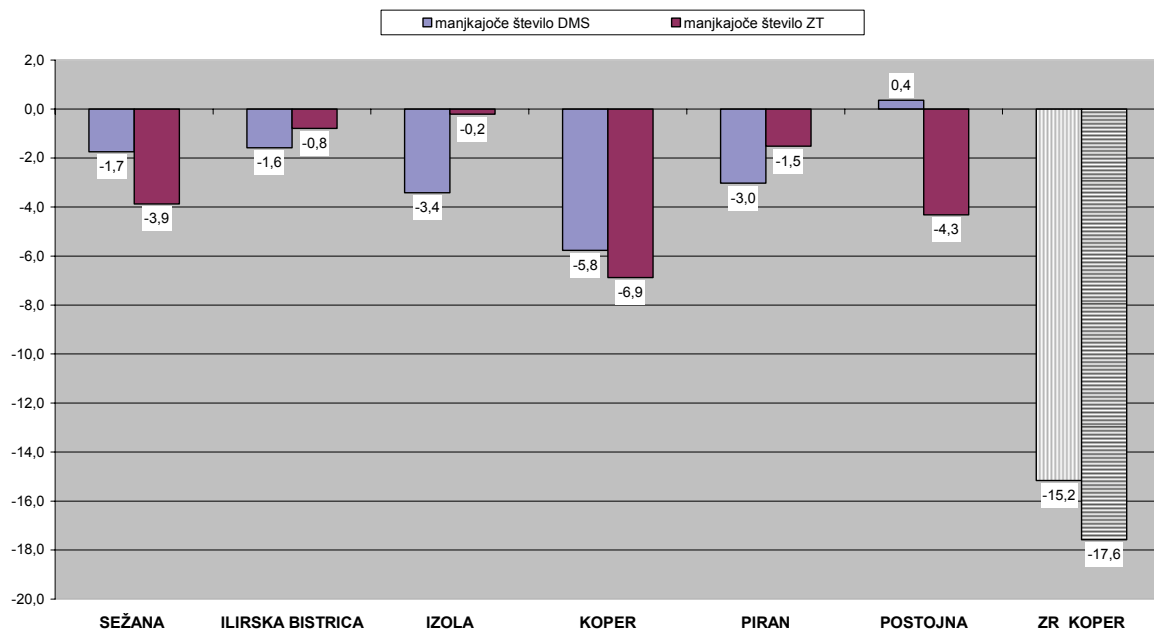

Slika 3. Preskrbljenost prebivalcev ZR Koper z zaposlenimi v patronažnem varstvu po upravnih enotah in po stopnji izobrazbe, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

Slika 3 prikazuje kakšna je preskrbljenost prebivalcev s patronažnimi medicinskimi sestrami v ZR Koper, oziroma za koliko prebivalcev skrbi posamezna medicinska sestra. Kot kažejo podatki je po upravnih enotah regije preskrbljenost zelo različna, tako z DMS kot z ZT. V UE Postojna nimajo v okviru patronažnega varstva zaposlenega nobenega ZT, pač pa samo 7 DMS in 2 VMS.

Ob upoštevanju trenutno veljavnega delovnega normativa za področje patronažne dejavnosti smo ugotovili, da v regiji primanjkuje 15,2 DMS in 17,6 ZT. Tudi kadrovski primanjkljaj je regijsko zelo različen, kar lahko razberemo iz slike 4.

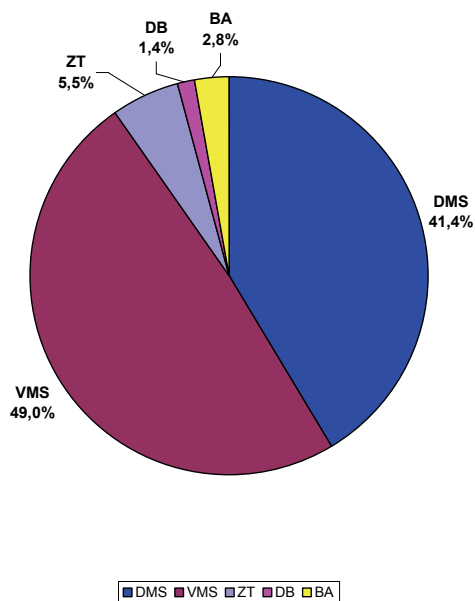

Slika 4. Manjkajoče število zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Koper preračunano na veljavni normativ, po izobrazbi in upravni enoti, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

ZAPOSLENI V PATRONAŽNEM VARSTVU ZDRAVSTVENE REGIJE KRANJ

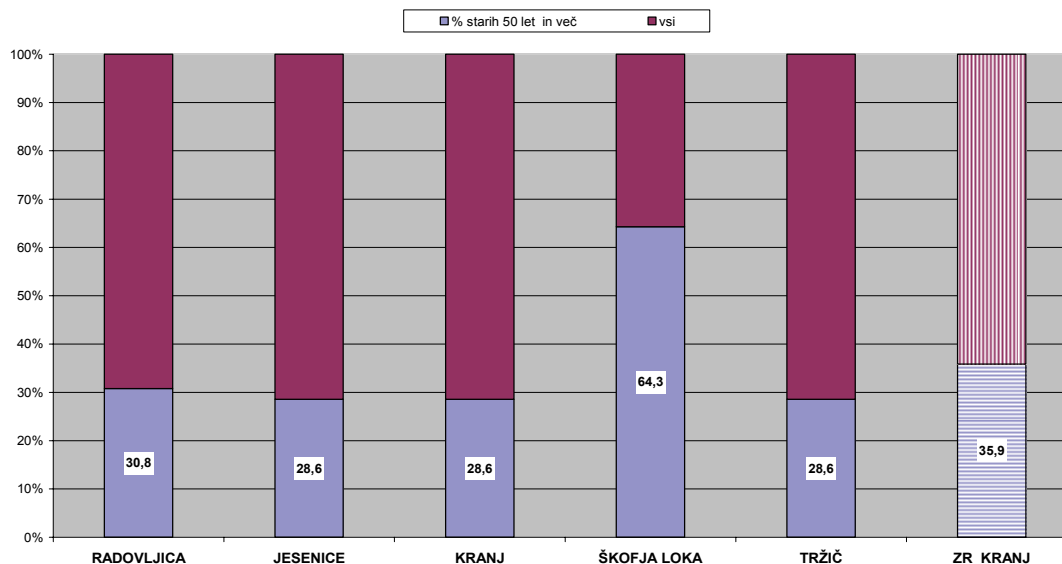
Rezultati so pokazali, da je bilo v patronažnem varstvu ZR KR januarja 2010 zaposlenih 72,5 oseb. Med njimi je bilo 30 DMS, 35,5 VMS, 1 DB, 4 ZT in 2 BA (slika 1).

Slika 1. Zaposleni v patronažnem varstvu ZR Kranj po poklicnih skupinah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

Med zaposlenimi ima višjo ali visoko izobrazbo 91,7% in le 8,3% zaposlenih ima končano srednjo zdravstveno šolo. Nihče od zaposlenih pa nima opravljene specializacije iz področja patronažne zdravstvene nege. V patronažnem varstvu regije opravlja polovični delovni čas 1oseba (VMS). Rezultati analize o starosti zaposlenih v patronažnem varstvu regije so pokazali, da je kar 35,9% zaposlenih dopolnilo petdeset let in več (slika 2). Med njimi je največ VMS(23), sledita 2 ZT in 1 BA.

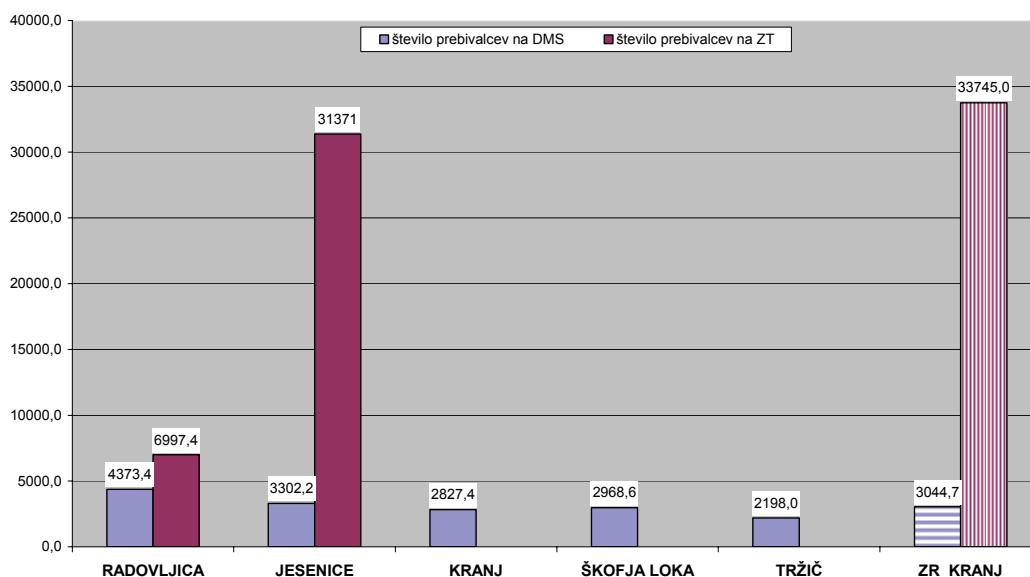

Slika 2. Delež zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Kranj, ki so stari petdeset let in več, po upravnih enotah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

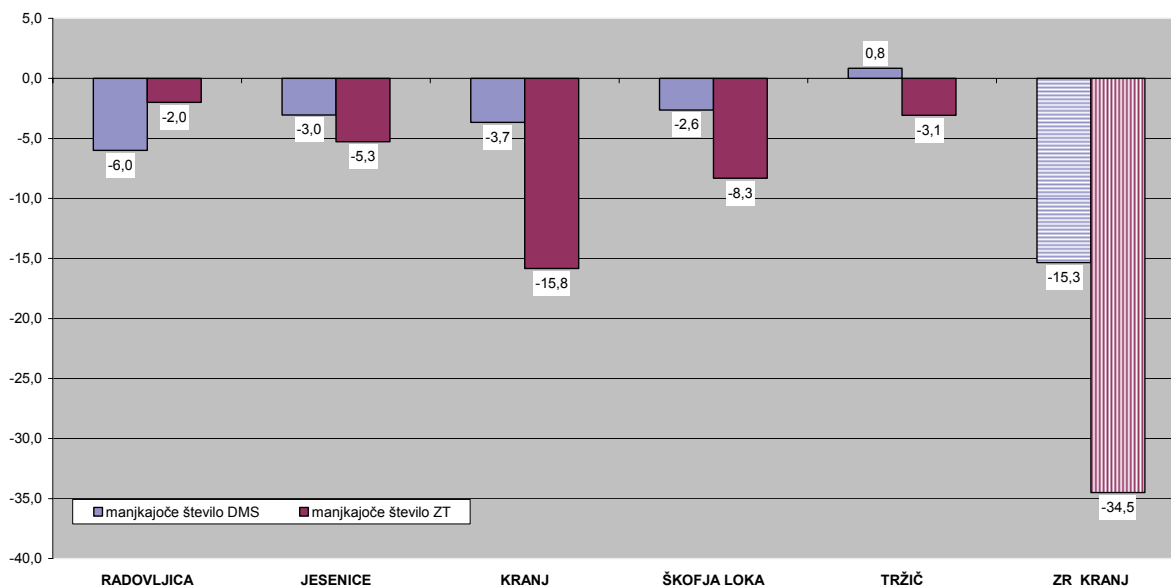
V ZR Kranj opravlja patronažno dejavnost 14 koncesionark, kar predstavlja 19,3% od vseh zaposlenih v regiji. Med njimi so 4 DMS, 9 VMS in 1 BA.

Rezultati analize so pokazali, da je v regiji preskrbljenost prebivalcev s patronažnimi medicinskimi sestrami slaba. Najslabša preskrbljenost z DMS je v UE Radovljica, saj na 1 DMS pride 4373,4 prebivalcev. Po številu prebivalcev na 1 ZT v regiji močno izstopa UE Jesenice. Tudi v ostalih UE regije se kaže preveliko število prebivalcev tako na DMS kot na ZT zaposlenega v patronažnem varstvu (slika 3). Posamezne UE regije se razprostirajo na geografsko zahtevnem in specifičnem terenu, kar terja razmislek pri oblikovanju in določanju normativov glede preskrbljenosti prebivalcev s patronažnimi medicinskimi sestrami.

Slika 3. Preskrbljenost prebivalcev ZR Kranj z zaposlenimi v patronažnem varstvu po upravnih enotah in stopnji izobrazbe, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

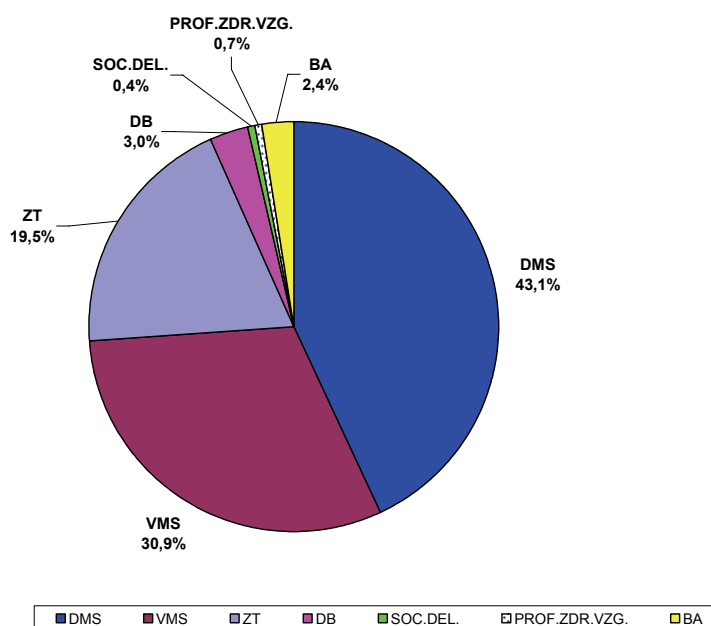
Slika 4. Manjkajoče število zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Kranj preračunano na veljavni normativ, po izobrazbi in upravni enoti, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

Izračuni preskrbljenosti prebivalcev, narejeni na osnovi delovnega normativa v patronažnem varstvu, so pokazali, da je Kranjska regija močno podhranjena s kadrom zaposlenim v patronažnem varstvu. Trenutno primanjkuje 2krat več ZT kot DMS (slika4).

ZAPOSLENI V PATRONAŽNEM VARSTVU ZDRAVSTVENE REGIJE LJUBLJANA

Januarja 2010 je bilo v patronažnem varstvu ZR Ljubljana zaposlenih 267 oseb. Analiza po poklicnih skupinah je pokazala, da je bilo 115 DMS, 82,5 VMS, 52 ZT, 8 DB, 6,5 BA, 2 PROF ZV in 1 SOC DEL (slika 1). Profile, kot so profesor zdravstvene vzgoje, diplomirana babica in socialni delavec, smo glede na zatečeno stanje in po odločitvi stroke, v analizi prikazali pod kategorijo DMS. Omenjene osebe tudi sicer v praksi kompetentno opravljajo delo kot DMS, kar je zasluga dolgoletnih izkušenj in permanentnega izobraževanja. Podobno smo v kategoriji ZT, prikazali skupaj BA in ZT oziroma vse, ki so končali srednjo zdravstveno šolo in si zaradi številnih reform v srednješolskem izobraževanju pridobili različne nazive kot npr: tehnik zdravstvene nege, zdravstveni tehnik in srednja medicinska sestra.

Slika 1. Zaposleni v patronažnem varstvu ZR Ljubljana po poklicnih skupinah, januar 2010

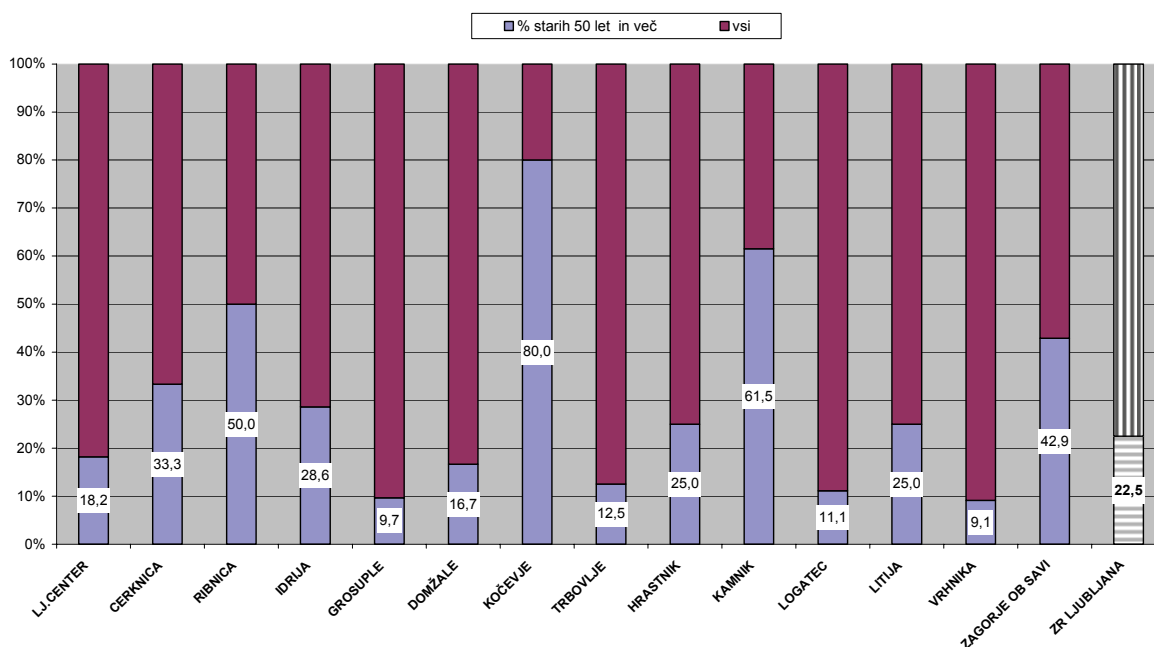
Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

V patronažnem varstvu Ljubljanske regije ima 78,1% zaposlenih višjo oziroma visoko izobrazbo in 21,9% srednješolsko izobrazbo zdravstvene smeri. V regiji imata 2 DMS opravljeni specializaciji.

Ena od specializacij je s področja patronažne zdravstvene nege, druga pa je specializacija s področja gerontološke zdravstvene nege. Slednjo je opravila DMS koncesionarka, ki je zaključila tudi magistrski študij iz področja zdravstvene nege. V ljubljanski regiji je 20 koncesionark za področje patronažne dejavnosti ali 7,5% glede na vse zaposlene v patronažnem varstvu regije. Po poklicnih skupinah so koncesije za področje patronaže podeljene 8 DMS, 11 VMS in 1 ZT.

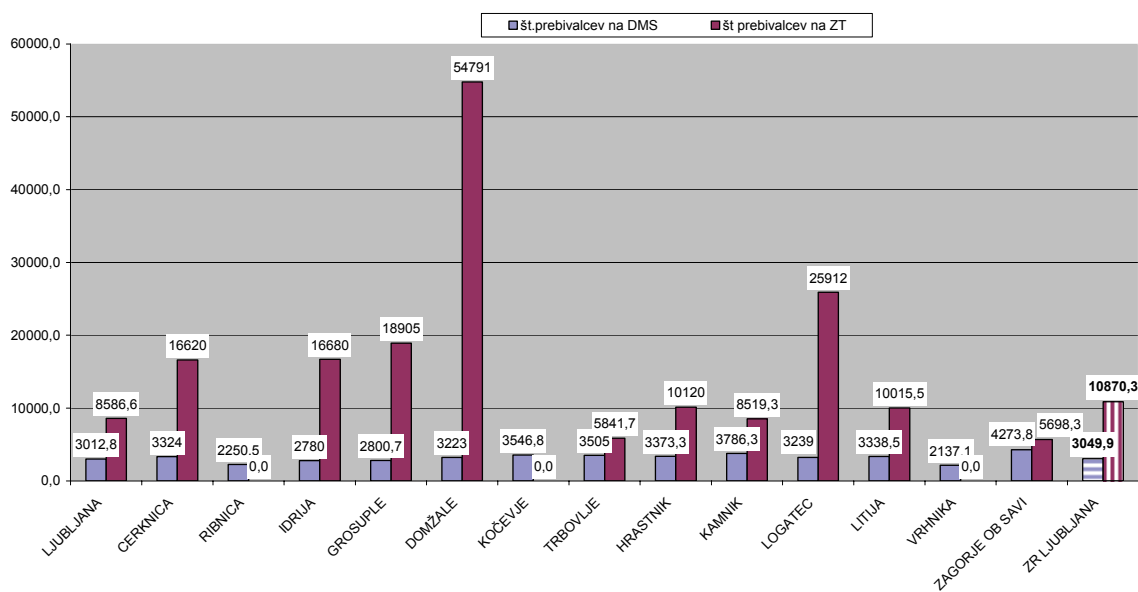
Analiza zaposlenih po starosti je pokazala, da je v patronažnem varstvu ZR Ljubljana, 60,5oseb starih petdeset let in več (slika2). Med njimi je največ VMS (36,5), 11 DMS, 6 ZT, 5,5 BA in 1 socialni delavec. V UE Kočevje so kar 4 VMS od 5 VMS, ki so zaposlene v patronažnem varstvu, že stare 50 let in več. Po deležu zaposlenih, ki so dopolnili 50 let izstopata tudi UE Kamnik, Ribnica in Zagorje ob Savi. Podatek ni zanemarljiv in ga je potrebno vzeti na znanje oziroma ga upoštevati pri nadaljnjem kadrovanju.

Slika 2. Delež zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Ljubljana, ki so stari petdeset let in več, po upravnih enotah, januar 2010

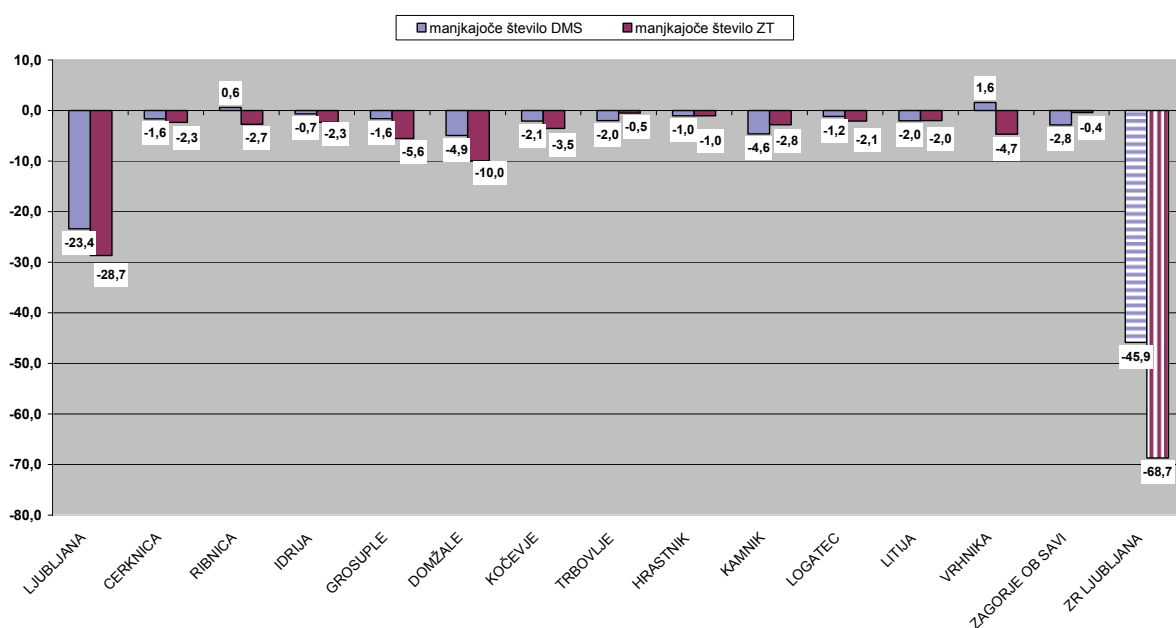
Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

Med zaposlenimi v patronažnem varstvu ZR Ljubljana 1 VMS in 1 BA opravljata polovični delovni čas. Podrobna analiza preskrbljenosti prebivalcev s patronažnim osebjem je pokazala, da je po UE zelo različna. Najbolj izstopata UE Zagorje ob Savi in Kamnik. Tesno jima sledijo UE Kočevje, Trbovlje in Hrastnik (slika 3). Obremenjenost zaposlenih na račun pomanjkanja ZT, je najbolj očitna v UE Domžale in Logatec. Tako pride na 1 ZT v UE Domžale skoraj 10krat več prebivalcev kot npr. na 1 ZT iz UE Zagorje ob Savi.

Slika 3. Preskrbljenost prebivalcev ZR Ljubljana z zaposlenimi v patronažnem varstvu po upravnih enotah in po stopnji izobrazbe, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

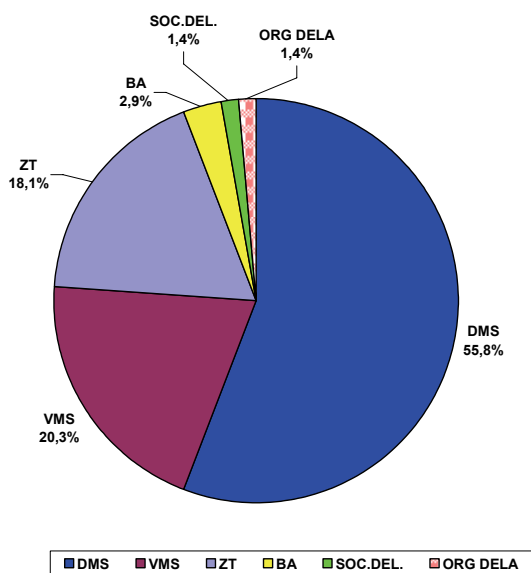
Slika 4. Manjkajoče število zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Ljubljana preračunano na veljavni delovni normativ, po izobrazbi in upravni enoti, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

Ob upoštevanju veljavnega delovnega normativa za področje patronažne dejavnosti, smo ugotovili, da v ZR Ljubljana primanjkuje 45,9 DMS in 68,7 ZT. Slika 4 prikazuje kadrovski primanjkljaj po posameznih UE, med katerimi po deficitu izstopa UE Ljubljana in po poklicnih skupinah.

ZAPOSLENI V PATRONAŽNEM VARSTVU ZDRAVSTVENE REGIJE MARIBOR

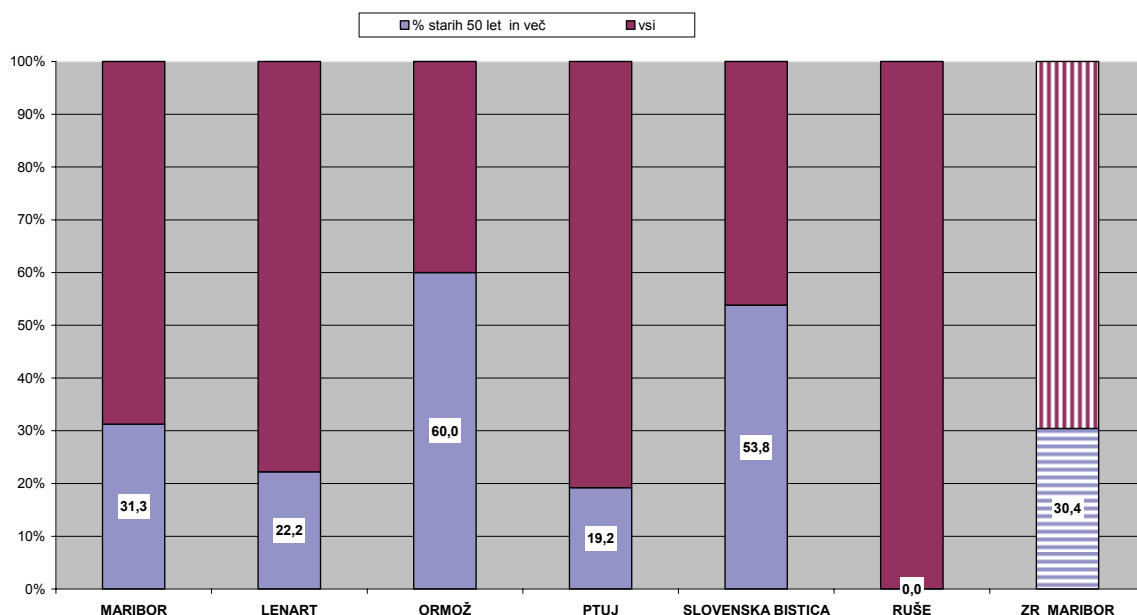
Januarja 2010, je bilo v patronažnem varstvu ZR Maribor zaposlenih 138 oseb. Razvrstitev po poklicnih skupinah je pokazala, da je bilo med njimi v regiji 77 DMS, 28 VMS, 25 ZT, 4 BA in 2 organizatorja dela ter 2 socialni delavki (slika1). Omenjena profila, na osnovi dolgoletnih izkušenj in permanentnega izobraževanja kompetentno opravljata delo DMS. Med zaposlenimi v patronažnem varstvu regije jih ima 79% višjo oziroma visoko izobrazbo in 21% srednjo zdravstveno izobrazbo.

Slika 1. Zaposleni v patronažnem varstvu ZR Maribor po poklicnih skupinah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

V patronažnem varstvu regije ima 6 zaposlenih opravljeno specializacijo s področja patronažne zdravstvene nege. Specializacijo so opravile 3 DMS in 3 VMS. V mariborski regiji je 23 koncesionark za področje patronažne dejavnosti, kar je 16,7 % glede na vse zaposlene v patronažnem varstvu regije. Koncesija je bila podeljena 14 DMS, 8 VMS in 1 ZT. Po podatkih med zaposlenimi v patronažnem varstvu regije nihče ne dela polovični delovni čas. Rezultati analize zaposlenih po starosti so pokazali, da je v patronažnem varstvu regije 42 oseb, ki so stare petdeset let in več (slika2).

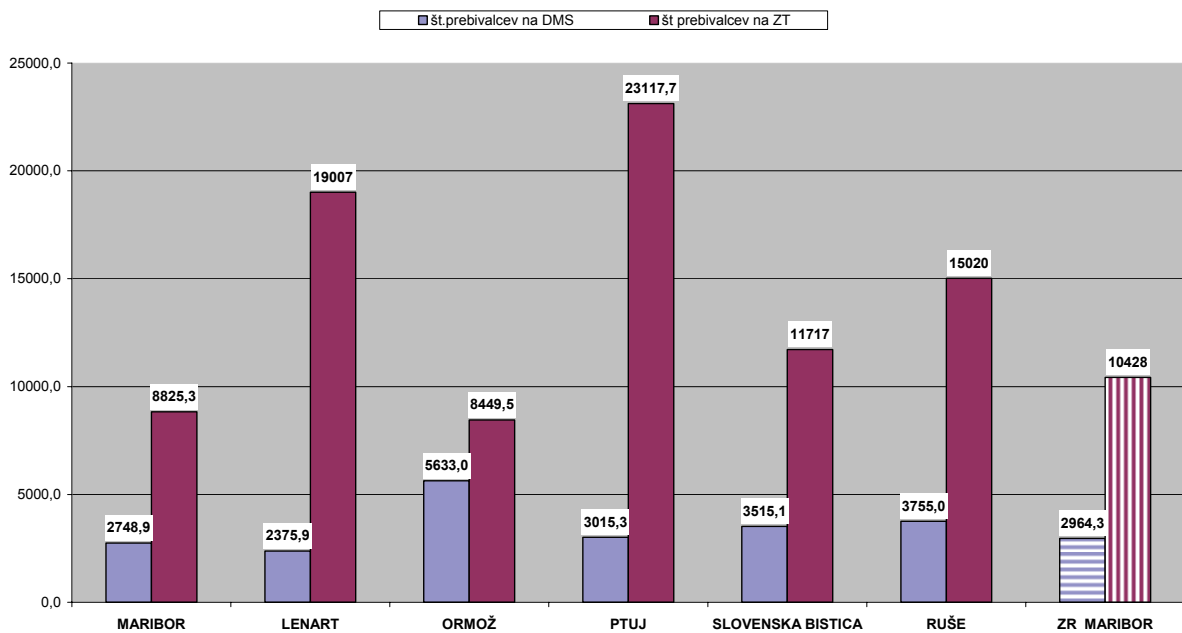
Slika 2. Delež zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Maribor, ki so stari petdeset let in več, po upravnih enotah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

Analiza zaposlenih po starosti in po poklicnih skupinah je pokazala, da je v poklicni skupini VMS kar 42,9% od vseh zaposlenih VMS regije starih 50 let in več. Tudi obe socialni delavki sta že dopolnili 50 let. Rezultati so pokazali, da sta med zaposlenimi babicami (4) tudi 2, ki sta že dopolnili petdeset let in več. Visok delež starih 50 let in več je tudi v poklicni skupini ZT (44%), medtem ko je med zaposlenimi DMS ta delež le 19,5%.

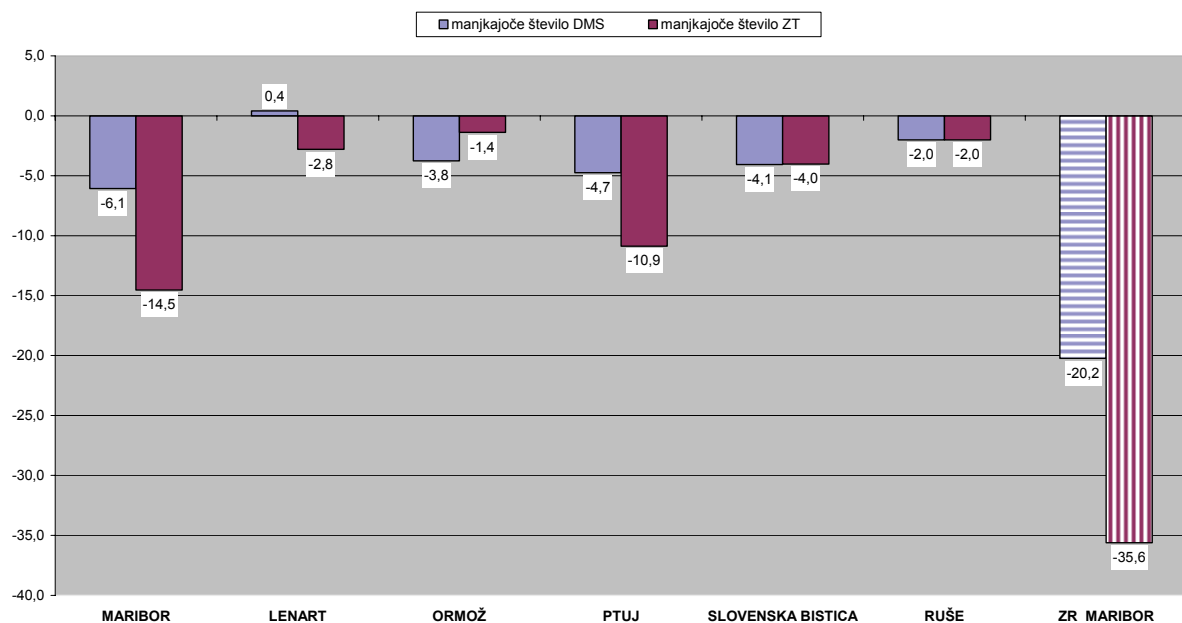
Pri izračunu preskrbljenosti prebivalcev z zaposlenimi v patronažnem varstvu smo upoštevali zatečeno stanje in preskrbljenost preračunali na dejansko izvajanje aktivnosti v praksi. Tako smo socialni delavki in oba organizatorja dela umestili v poklicno skupino DMS. Poklicni skupini ZT pa smo pridružili BA. Rezultati so pokazali, da je preskrbljenost prebivalcev po UE regije Maribor, zelo različna (slika 2). V UE Ormož pride 3257,1 več prebivalca na 1DMS, kot na primer v UE Lenart. Še večje pa so razlike v preskrbljenosti z ZT po posameznih UE regije. Največja razlika znaša 14668,2 med UE Ptuj in UE Ormož. V praksi to pomeni, da na 1 ZT v Ptuj pride skoraj 3krat več prebivalcev kot v UE Ormož.

Analiza preskrbljenosti prebivalcev narejena na osnovi delovnega normativa je pokazala, da v patronažnem varstvu ZR Maribor močno primanjkuje tako DMS kot ZT. Po podatkih je največje pomanjkanje v patronažni službi UE Maribor, kjer primanjkuje 20,6 oseb (slika4).

Slika 3. Preskrbljenost prebivalcev ZR Maribor z zaposlenimi v patronažnem varstvu po upravnih enotah in stopnji izobrazbe, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

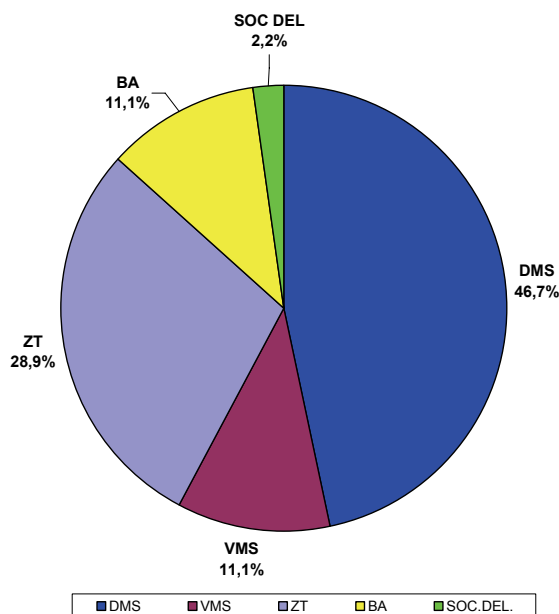

Slika 4. Manjkajoče število zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Maribor preračunano na veljavni delovni normativ po izobrazbi in upravni enoti, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

ZAPOSLENI V PATRONAŽNEM VARSTVU ZDRAVSTVENE REGIJE MURSKA SOBOTA

V ZR Murska Sobota je bilo januarja 2010, v okviru patronažnega varstva zaposlenih 45 oseb. Analiza po poklicnih skupinah je pokazala, da je med njimi 21 DMS, 5 VMS, 13 ZT, 5 BA in 1 socialna delavka (slika 1), ki na osnovi dolgoletnih izkušenj in permanentnega izobraževanja, kompetentno opravlja aktivnosti kot DMS.

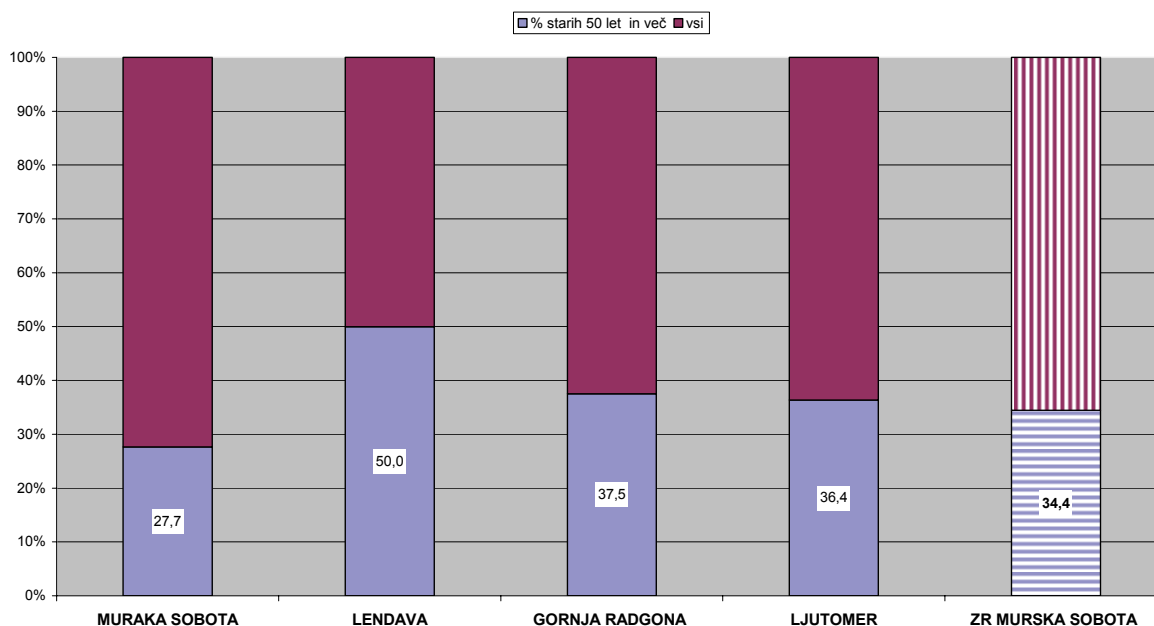
Slika 1. Zaposleni v patronažnem varstvu ZR Murska Sobota po poklicnih skupinah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

V regiji ima v okviru patronažnega varstva 1 DMS opravljeno specializacijo s področja patronažne zdravstvene nege. Koncesija za patronažno dejavnost je bila podeljena 2 DMS. Analiza zaposlenih po starosti, je pokazala, da je med zaposlenimi 15,5 oseb, ki so že stare petdeset let in več (slika 2). Vse zaposlene iz poklicne skupine VMS in socialna delavka, so že stare petdeset let in več. Med ZT jih je 42,3% starih petdeset let in več medtem ko jih je v poklicni skupini DMS le 14,3%. Med zaposlenimi v patronažnem varstvu opravljajo 4 osebe polovični delovni čas in sicer 2 DMS in 2 ZT.

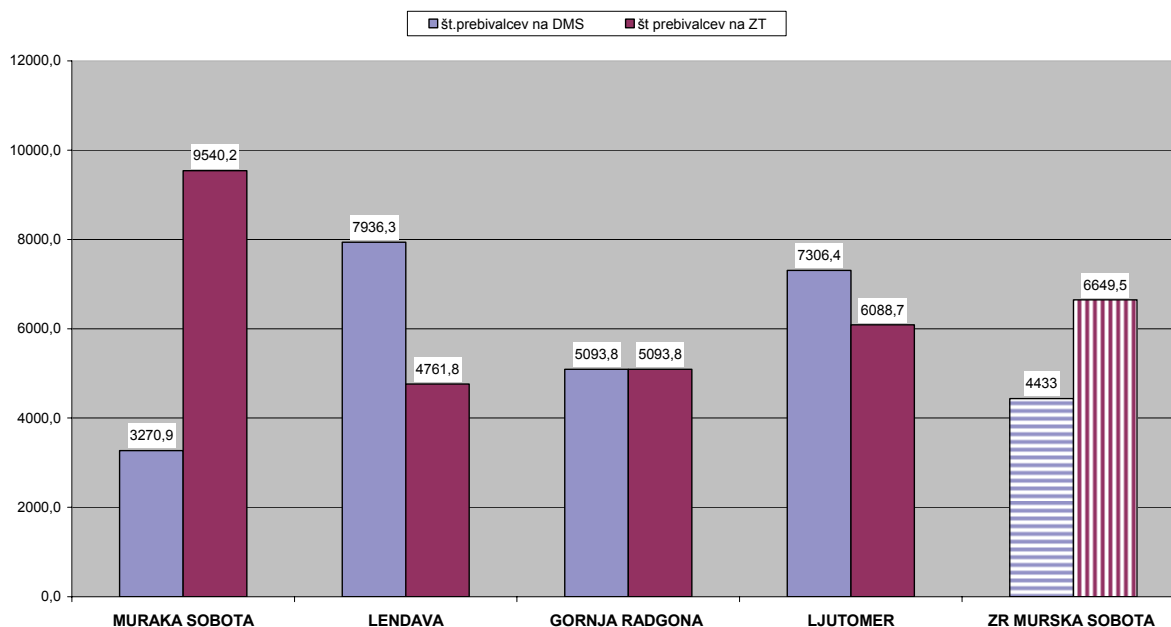
Pri izračunu preskrbljenosti prebivalcev z zaposlenimi v patronažnem varstvu smo upoštevali zatečeno stanje in preskrbljenost preračunali na dejansko izvajanje aktivnosti v praksi. Tako smo socialno delavko umestili v poklicno skupino DMS. Poklicni skupini ZT pa smo pridružili BA. Rezultati so pokazali, da je preskrbljenost prebivalcev po UE regije Murska Sobota, zelo različna (slika 3). Ob upoštevanju rezultatov preskrbljenosti z vsemi zaposlenimi v službi patronažnega varstva je vsekakor najslabša v UE Ljutomer (3321,1/ 1 zaposlenega v PV). Preskrbljenost po poklicnih skupinah pa je pokazala, da po številu prebivalcev na 1 DMS izstopa UE Lendava, saj mora skrbeti za 2,5 krat več

prebivalcev kot 1 DMS iz UE Murska Sobota. Razlike v preskrbljenosti so tudi med ZT, tako v UE Murska Sobota pride 2 krat več prebivalcev na 1 ZT kot v UE Lendava.

Slika 2. Delež zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Murska Sobota, ki so stari petdeset let in več, po upravnih enotah, januar 2010

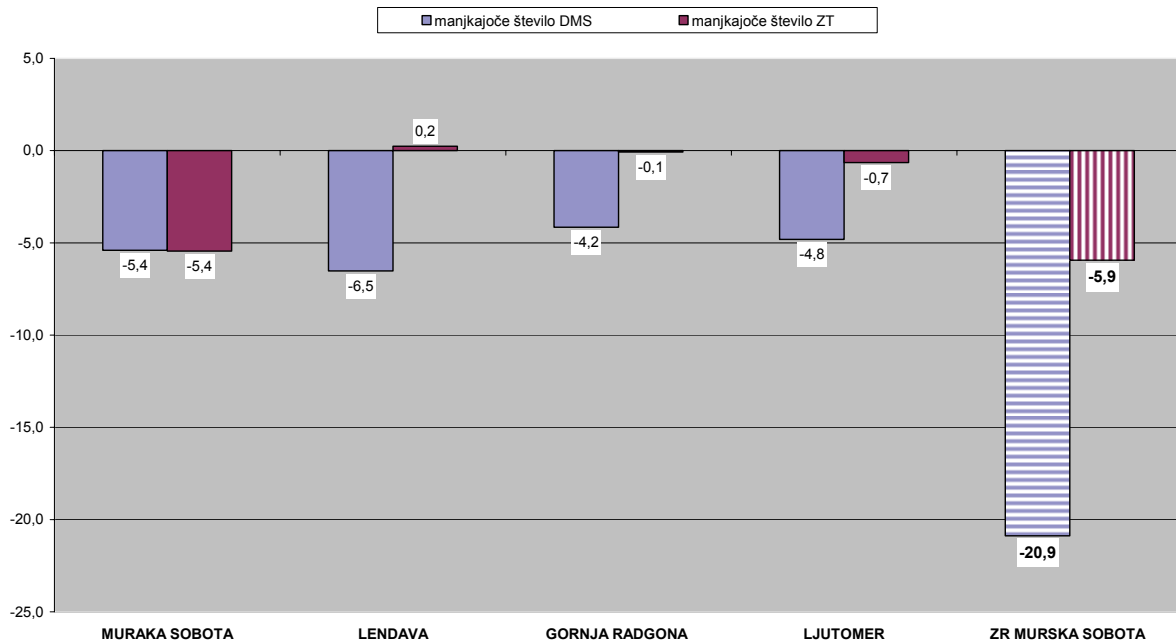
Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

Slika 3. Preskrbljenost prebivalcev ZR Murska Sobota z zaposlenimi v patronažnem varstvu po upravnih enotah in stopnji izobrazbe, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

Analiza preskrbljenosti prebivalcev narejena na osnovi delovnega normativa je pokazala, da v patronažnem varstvu ZR Murska Sobota močno primanjkuje tako DMS kot ZT. Po podatkih je največje pomanjkanje v patronažni službi UE Murska Sobota, kjer primanjkuje skupaj 10,8 oseb (slika4).

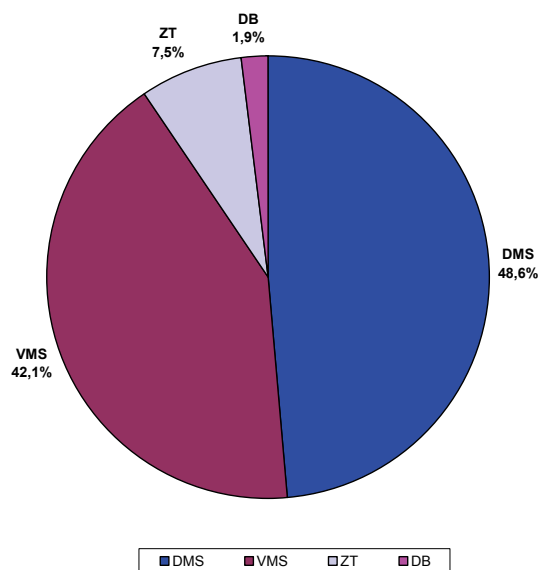
Slika 4. Manjkajoče število zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Murska Sobota preračunano na veljavni normativ, po izobrazbi in upravni enoti, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

ZAPOSLENI V PATRONAŽNEM VARSTVU ZDRAVSTVENE REGIJE NOVO MESTO

Po podatkih iz BPI je bilo januarja 2010 v patronažnem varstvu ZR Novo mesto zaposlenih 53,5 oseb. Analiza glede na poklicne skupine je pokazala, da je bilo med njimi 26 DMS, 22,5 VMS, 1 DB in 4 ZT (slika 1).

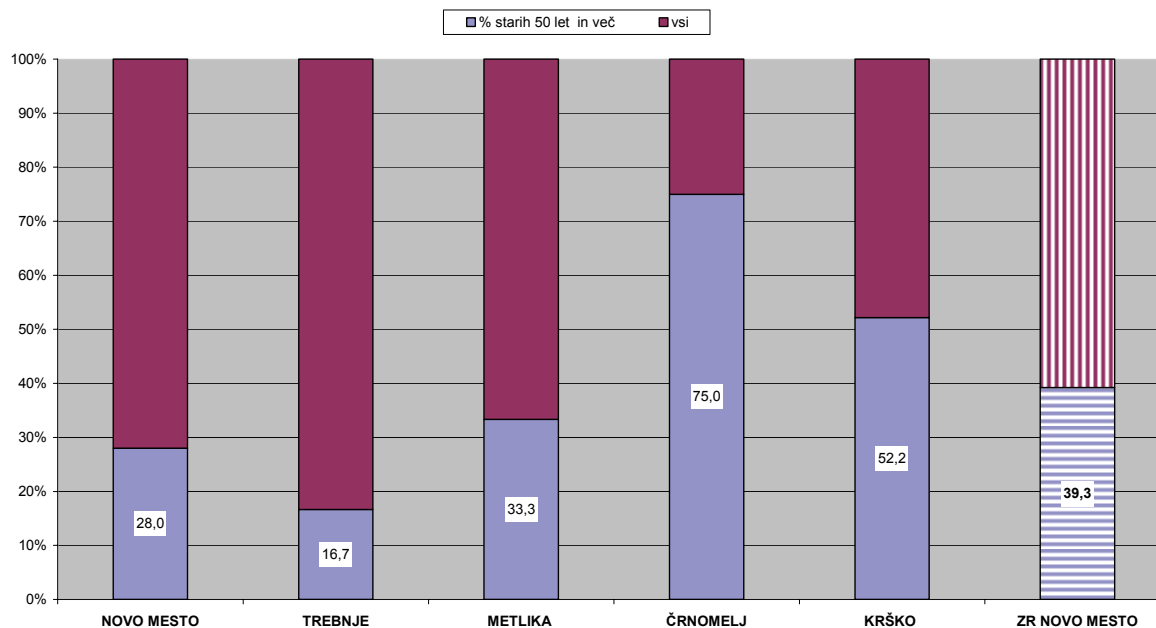
Slika 1. Zaposleni v patronažnem varstvu ZR Novo mesto po poklicnih skupinah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

V BPI je pod službo »071« zaveden tudi 1 višji delovni terapevt (šifra poklicne skupine 10), katerega smo iz analize izključili, ker omenjeni profil ne izvaja patronažne zdravstvene nege.

V dolenjski regiji nima nihče od zaposlenih v patronažnem varstvu opravljene specializacije za področja patronažne zdravstvene nege, pač pa imajo zelo visok delež zaposlenih z višjo oziroma visoko izobrazbo (92,5%). V patronažnem varstvu regije 3 VMS opravljajo delo le polovični delovni čas. V ZR Novo mesto imajo 15 koncesionark za izvajanje patronažne dejavnosti, kar je 28% glede na vse zaposlene v patronažnem varstvu regije. Koncesija je bila podeljena 7 DMS, 7 VMS in 1 ZT.

Analiza zaposlenih po starosti je pokazala, da je v patronažnem varstvu Novomeške regije 21 oseb starih petdeset let in več. Med njimi je 13 VMS in 8 DMS (slika2).

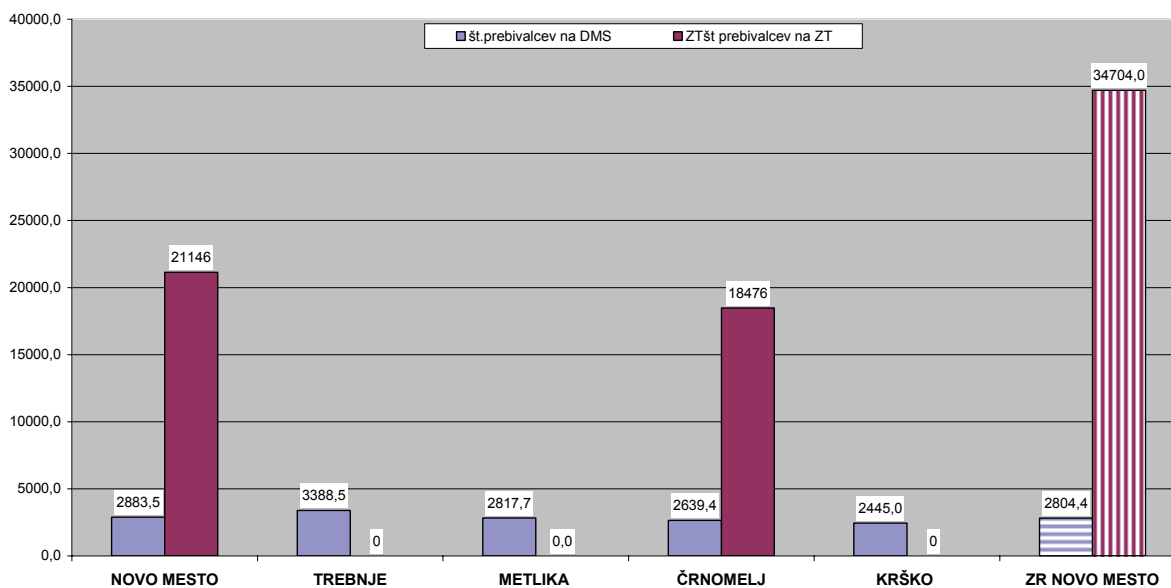

Slika 2. Delež zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Novo mesto, ki so stari petdeset let in več, po upravnih enotah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

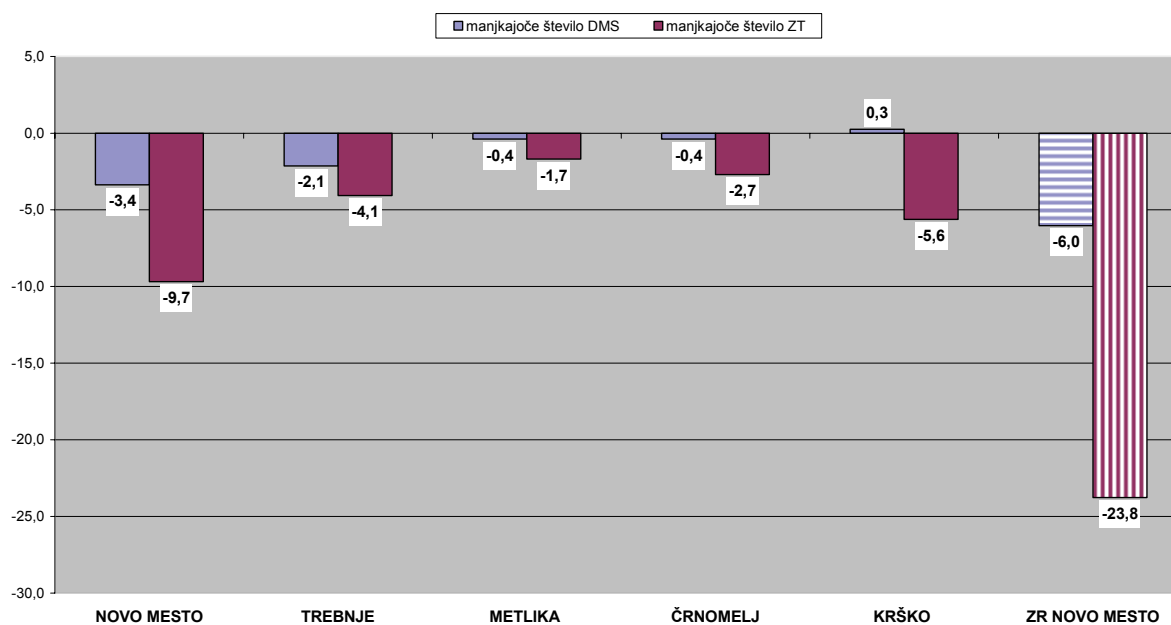
Preskrbljenost prebivalcev z zaposlenimi v patronažnem varstvu Novomeške regije je po UE različna (slika3). Po številu prebivalcev na patronažno medicinsko sestro v regiji izstopa UE Trebnje. V regiji so zaposleni samo 4 ZT. Temu primerna je tudi neustrezna preskrbljenost prebivalcev z ZT.

Izračun preskrbljenosti ob upoštevanju delovnega normativa je pokazal, da je Novomeška regija na področju patronažnega varstva močno podhranjena. Na stanje januar 2010, primanjkuje 29,8 oseb. Pretežni primanjkljaj gre na račun slabega zaposlovanja ZT v patronažnem varstvu ZR Novo mesto. Da bi zadostili delovnemu normativu stroke, bi morali v regiji zaposliti 29,8 oseb od tega kar 80% (23,8) ZT (slika4).

Slika 3. Preskrbljenost prebivalcev ZR Novo mesto z zaposlenimi v patronažnem varstvu po upravnih enotah in stopnji izobrazbe, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

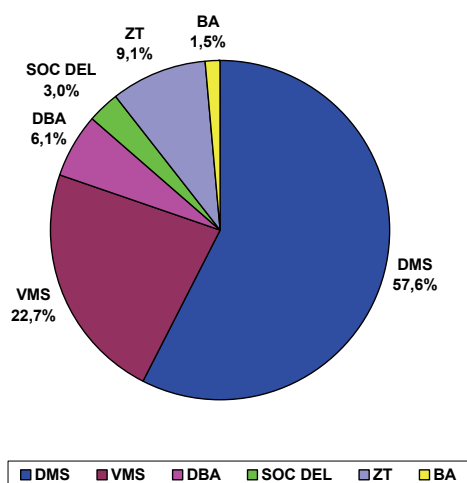
Slika 4. Manjkajoče število zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Novo mesto preračunano na veljavni normativ, po izobrazbi in upravni enoti, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

ZAPOSLENI V PATRONAŽNEM VARSTVU ZDRAVSTVENE REGIJE RAVNE

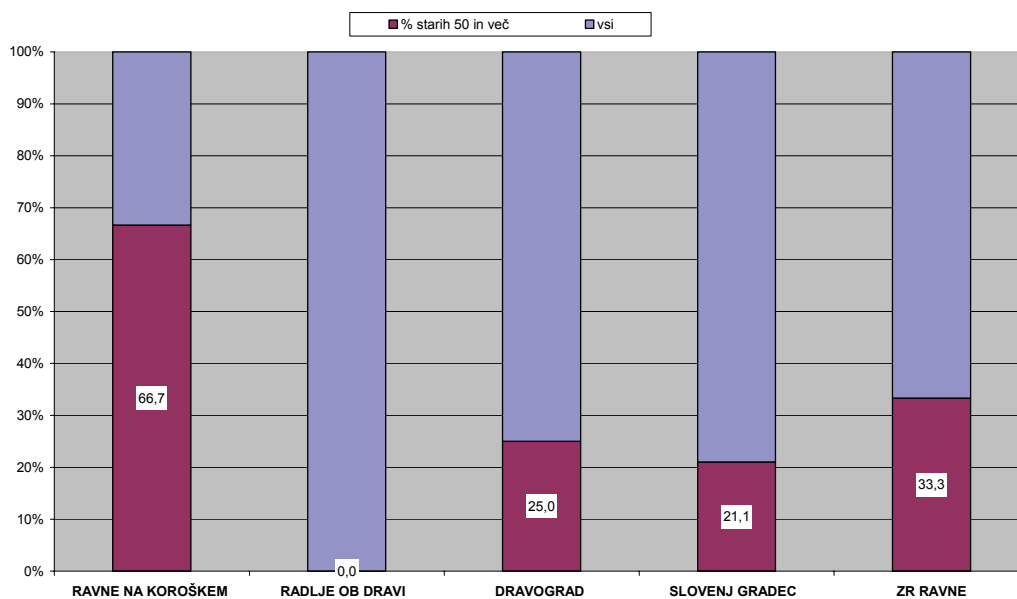
Januarja 2010, je bilo v patronažnem varstvu ZR Ravne zaposlenih 33 oseb. Od tega je bilo 19 DMS, 7,5 VMS in 2 DB, 3 ZT in 0,5 BA 1 ter 1 socialna delavka, ki na osnovi dolgoletnih izkušenj in permanentnega izobraževanja, kompetentno opravlja aktivnosti kot DMS(slika 1).

Med zaposlenimi jih ima kar 89,4% višjo ali visoko izobrazbo, ter 10,6% srednjo zdravstveno izobrazbo. Od zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Ravne nima nihče opravljene specializacije iz patronažne zdravstvene nege. Polovičen delovni čas v patronažnem varstvu regije opravljajo 4 osebe in sicer 2 DMS, 0,5 VMS , 1 ZT in 0,5 BA. V ZR Ravne ima koncesijo samo 1 DMS. Po podatkih je med zaposlenimi v patronažnem varstvu kar 33,3 % oseb, ki so stare 50 let in več (slika 2). Dobljeni rezultati so pokazali, da sta to 2 DMS, 6,5 VMS, 1 socialna delavka, 1 ZT in 0,5 BA. Delež starejših med zaposlenimi je še posebno visok v UE Ravne na Koroškem (slika 2).

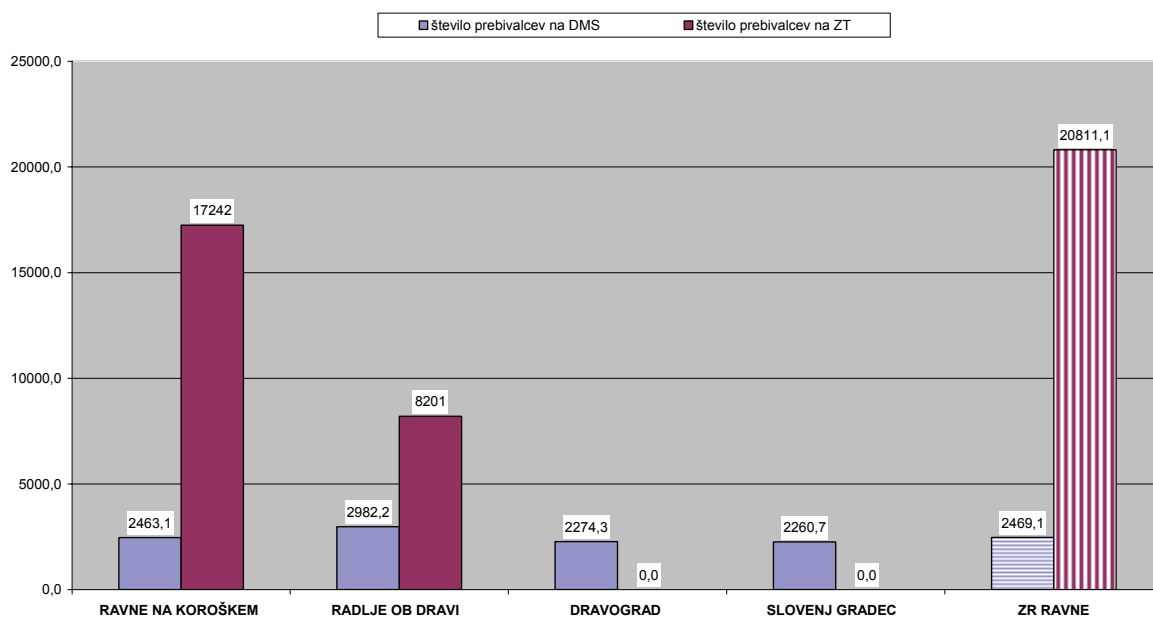
Slika 1. Zaposleni v patronažnem varstvu ZR Ravne po poklicnih skupinah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

Slika 2. Delež zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Ravne, ki so stari petdeset let in več, po upravnih enotah, januar 2010

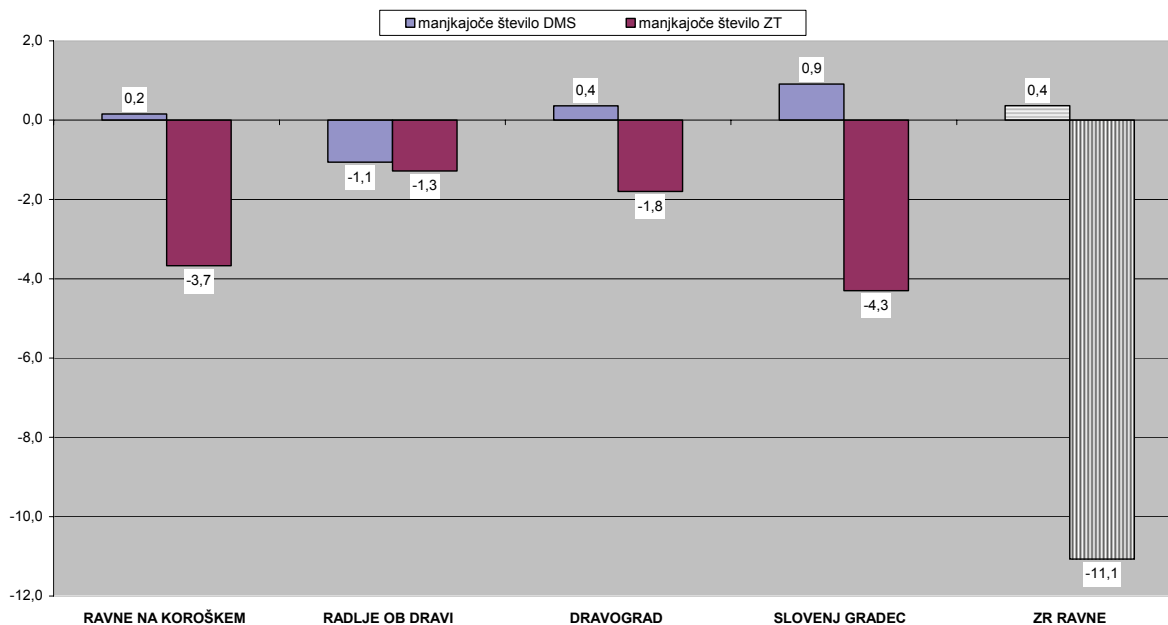
Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

Slika 3. Preskrbljenost prebivalcev ZR Ravne z zaposlenimi v patronažnem varstvu po upravnih enotah in stopnji izobrazbe, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

Preskrbljenost prebivalcev s patronažnimi medicinskimi sestrami je v regiji različna (slika 3). Boljša je preskrbljenost z DMS kot z ZT. Tudi v tej regiji ne smemo zanemariti geografsko zahtevnega terena, ki terja od stroke previdnost pri oblikovanju normativa.

Slika 4. Manjkajoče število zaposlenih v patronažnem varstvu ZR Ravne preračunano na veljavni normativ, po izobrazbi in upravni enoti, januar 2010

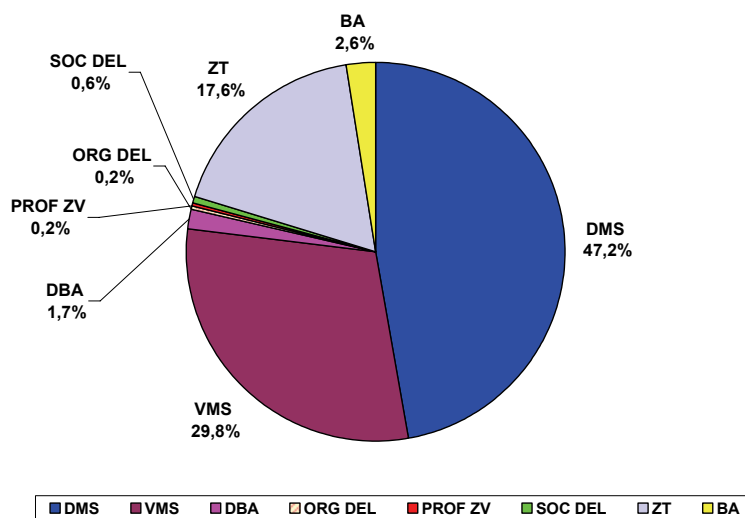
Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

Pri izračunu preskrbljenosti prebivalcev z upoštevanjem delovnega normativa se je pokazalo, da so v ZR Ravne še posebej podhranjeni z ZT v patronažnem varstvu (slika 4). Da bi zadostili normativu 5000 prebivalcev na 1 ZT, bi moralo biti v regiji 14,6 ZT, trenutno pa jih le 3,5. Ob izračunu preskrbljenosti, to je 2500 prebivalcev na 1 DMS smo ugotovili, da imajo v ZR Ravne + 0,4 DMS.

ZAPOSLENI V PATRONAŽNEM VARSTVU SLOVENIJE

Kadrovska zasedenost zaposlenih v patronažnem varstvu Slovenije po poklicnih skupinah

Rezultati analize so pokazali, da so bile januarja 2010 v patronažnem varstvu Slovenije zaposlene 819,3 osebe. Zaposlene smo razvrstili po poklicnih skupinah in ugotovili, da je bilo med njimi 386,5 diplomiranih medicinskih sester, 244,3 višjih medicinskih sester, 14 diplomiranih babic, 2 organizatorja dela, 2 profesorja zdravstvene vzgoje, 5 socialnih delavk in 144,5 zdravstvenih tehnikov ter 21 babic (slika 1).

Slika 1. Zaposleni v patronažnem varstvu Slovenije po poklicnih skupinah, januar 2010 (deleži)

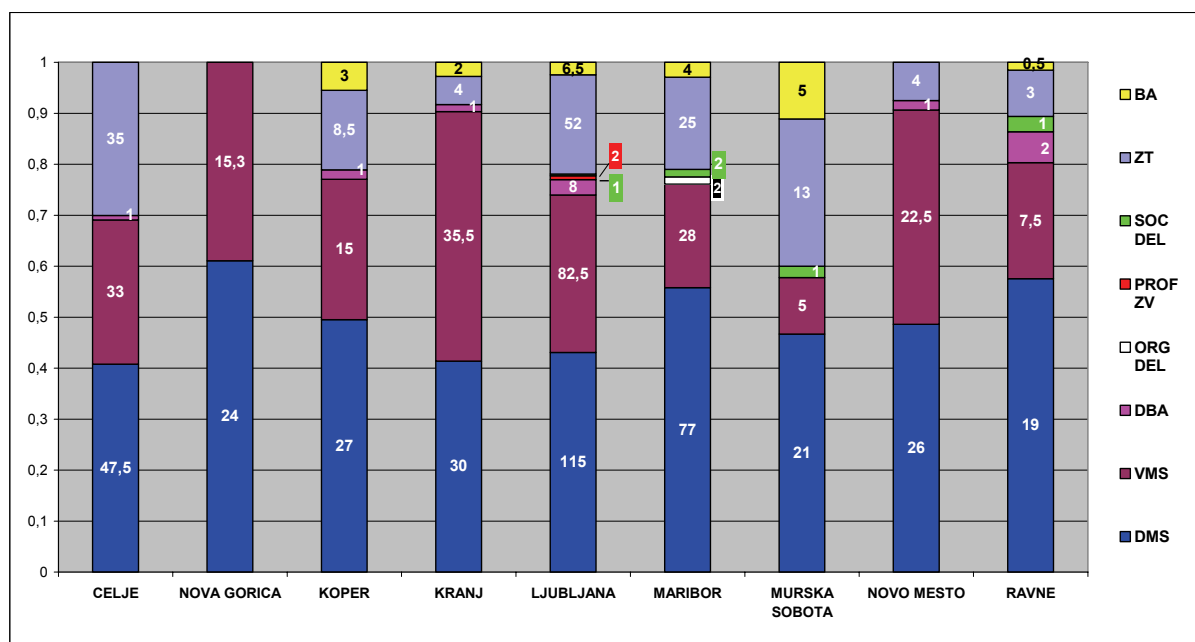
Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

Zaposlovanje v patronažnem varstvu Slovenije po poklicnih skupinah je regijsko zelo različno (slika 2). Tako imamo v patronažnem varstvu ZR Nova Gorica zaposlene samo diplomirane medicinske sestre in višje medicinske sestre. Najbolj pestro strukturo zaposlenih v službi 071 ima ZR Ljubljana, saj imajo zaposlene poleg diplomiranih in višjih medicinskih sester še diplomirane babice, profesorje zdravstvene vzgoje, socialne delavce, zdravstvene tehnike in babice. Zelo podobna je situacija v ZR Maribor, le, da med zaposlenimi ni profesorjev zdravstvene vzgoje, pač pa sta 2 organizatorja dela.

Po navodilih stroke, smo v analizi upoštevali zatečeno stanje in osebe razvrstili glede na dejansko izvajanje aktivnosti. Tako smo osebe iz poklicne skupine diplomirana babica, profesor zdravstvene vzgoje, socialni delavec in organizator dela poistovetili z diplomirano medicinsko sestro. Po zagotovilih stroke ima omenjeni kader predhodno najmanj srednjo zdravstveno izobrazbo in veliko delovnih izkušenj. Tako kot vsi zaposleni v patronažnem varstvu, naj bi se tudi omenjeni kader

permanentno strokovno izobraževal in izpopolnjeval. V praksi pa tudi dejansko popolnoma kompetentno izvajajo naloge in delo kot DMS. Podobno je z zaposlenimi iz poklicne skupine babica, katere smo na osnovi izvajanja del in nalog poistovetili s profilom zdravstvenega tehnika.

Ugotovili smo, da so v BPI pod službo »071« zabeleženi tudi 1 višji delovni terapevt (ZR NM), 1 diplomirani fizioterapevt in 1 višji fizioterapevt (ZR CE) ter 2 diplomirana delovna terapevta (ZR NG). Navedenih profilov v analizi nismo upoštevali, ker ne izvajajo patronažne zdravstvene nege.

Slika 2. Zaposleni v patronažnem varstvu Slovenije po poklicnih skupinah in po zdravstvenih regijah, januar 2010 (absolutne številke)

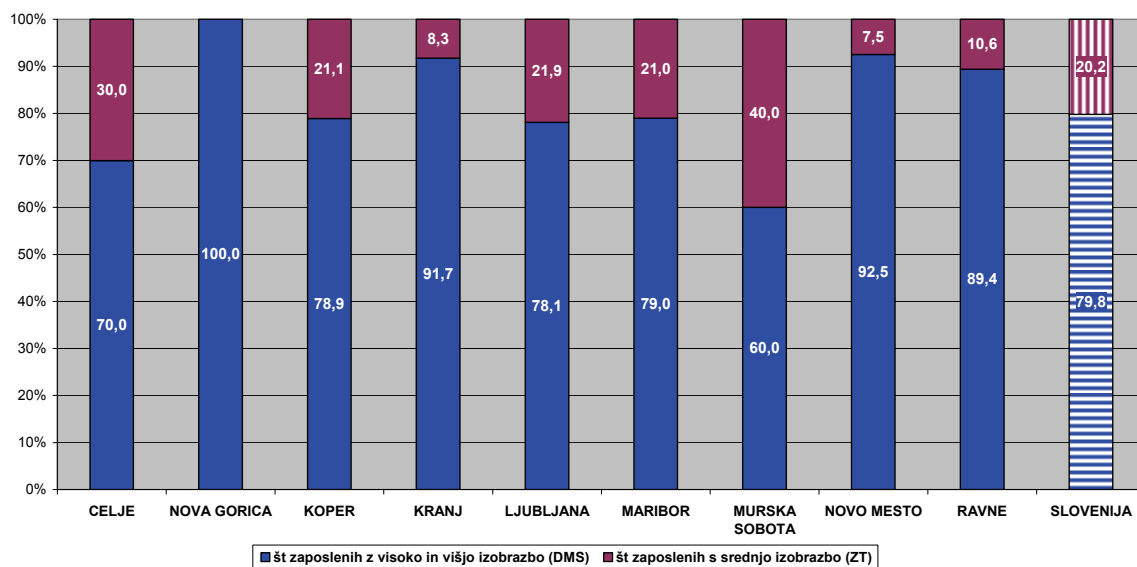
Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

Po podatkih ima v patronažnem varstvu Slovenije 653,8 zaposlenih višjo oziroma visoko strokovno izobrazbo (slika 3). V ZR Nova Gorica so zaposlene izključno samo DMS in VMS. Visok delež zaposlenih z visoko izobrazbo je tudi v ZR Novo mesto, ZR Kranj in ZR Ravne. Rezultati so pokazali, da v patronažnem varstvu Slovenije pridejo 4 DMS na 1 ZT (slika 4). Razmerje je ob upoštevanju delovnega normativa 1 DMS na 2500 prebivalcev in 1 ZT na 5000 prebivalcev več kot neustrezno. Regijsko je razmerje med številom DMS in ZT zelo različno. Izstopa ZR Nova Gorica, kjer v patronažnem varstvu nimajo zaposlenih ZT. Razkorak med predpisanim normativom in realnim stanjem je še posebej očiten v ZR Novo mesto, kjer pride 1ZT na 12,4 DMS in v ZR Kranj z 11,1 DMS na 1 ZT.

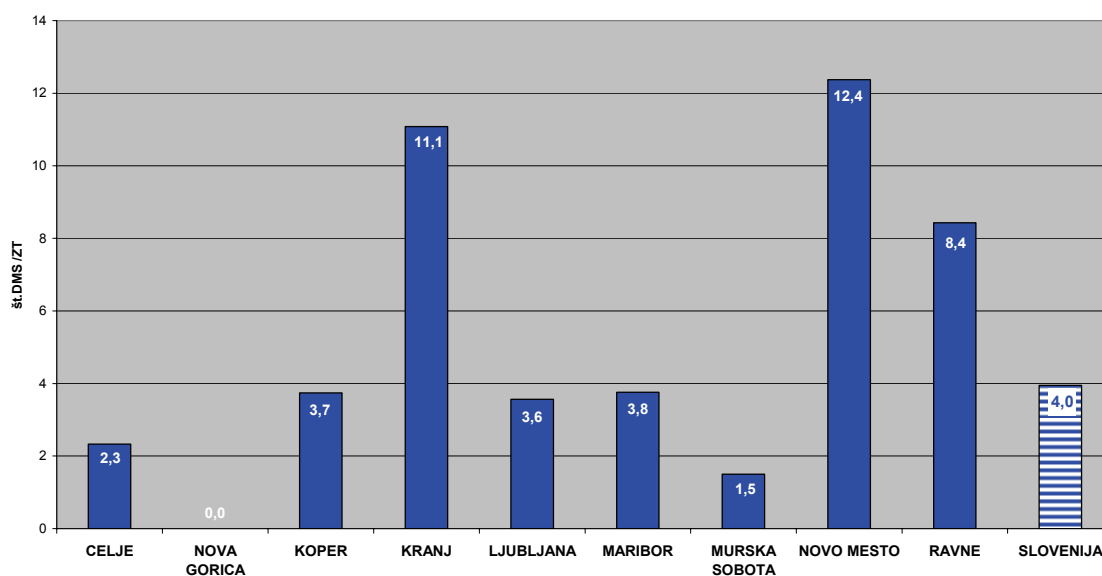
Koncesije v patronažnem varstvu Slovenije

V patronažnem varstvu Slovenije opravlja delo 12,2% zaposlenih na osnovi sklenjene koncesijske pogodbe. Koncesijo opravlja 49 DMS, 46,3 VMS in 5 ZT (slika 5). Podeljevanje koncesij za področje patronažne dejavnosti je bilo regijsko zelo različno, saj v ZR Nova Gorica koncesionarka izvaja le 0,3 dejavnosti, medtem ko imamo v ZR Maribor kar 23 koncesionark kar je 16,7% od vseh zaposlenih v regiji (slika 6). Največji delež koncesionark za področje patronažnega varstva je v ZR Novo mesto in predstavlja 28% glede na vse zaposlene v patronaži.

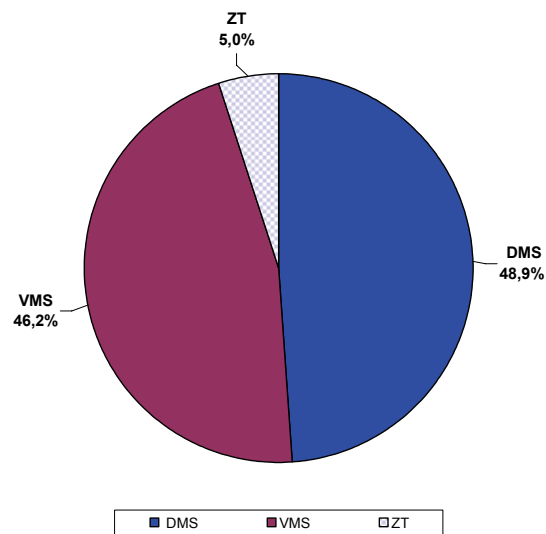
Slika 3. Razmerje med zaposlenimi v patronažnem varstvu Slovenije po izobrazbi, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

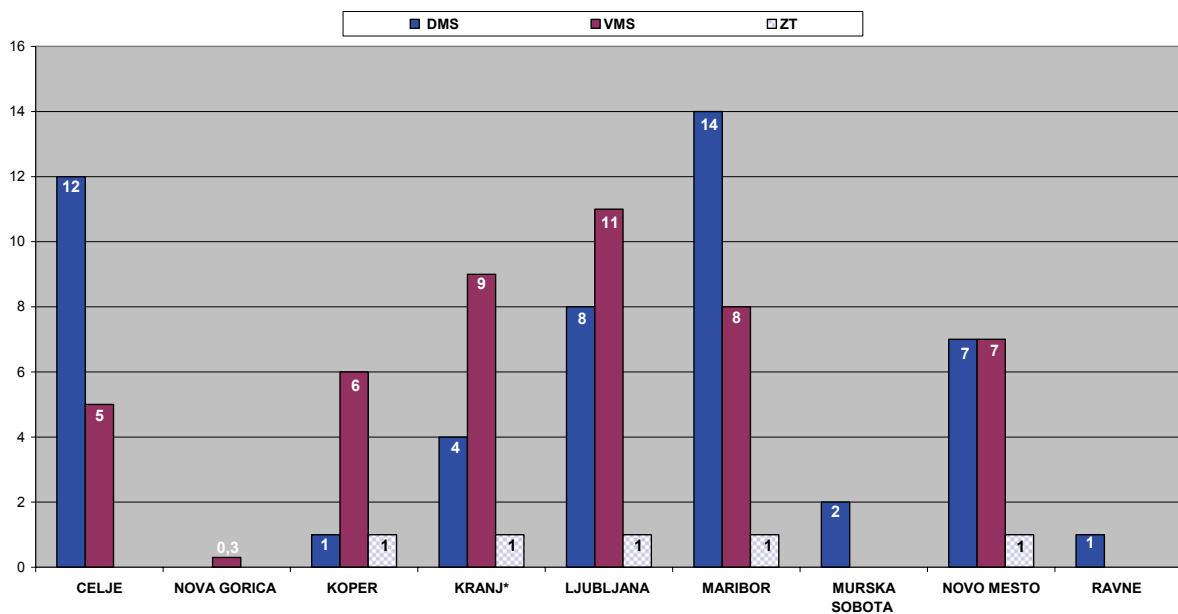
Slika 4. Število diplomiranih medicinskih sester na zdravstvenega tehnika v patronažnem varstvu Slovenije po zdravstvenih regijah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

Slika 5. Koncesije v patronažnem varstvu Slovenije po poklicnih skupinah, januar 2010 (deleži)

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

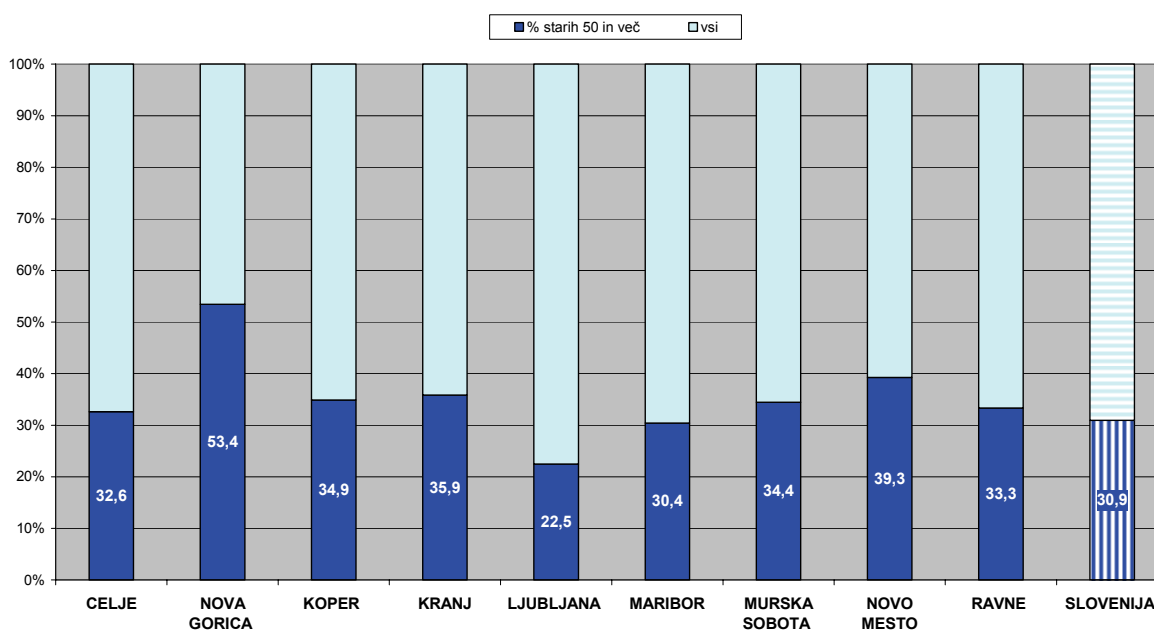

Slika 6. Koncesije v patronažnem varstvu Slovenije po poklicnih skupinah in po zdravstvenih regijah, januar 2010 (absolutne številke)

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

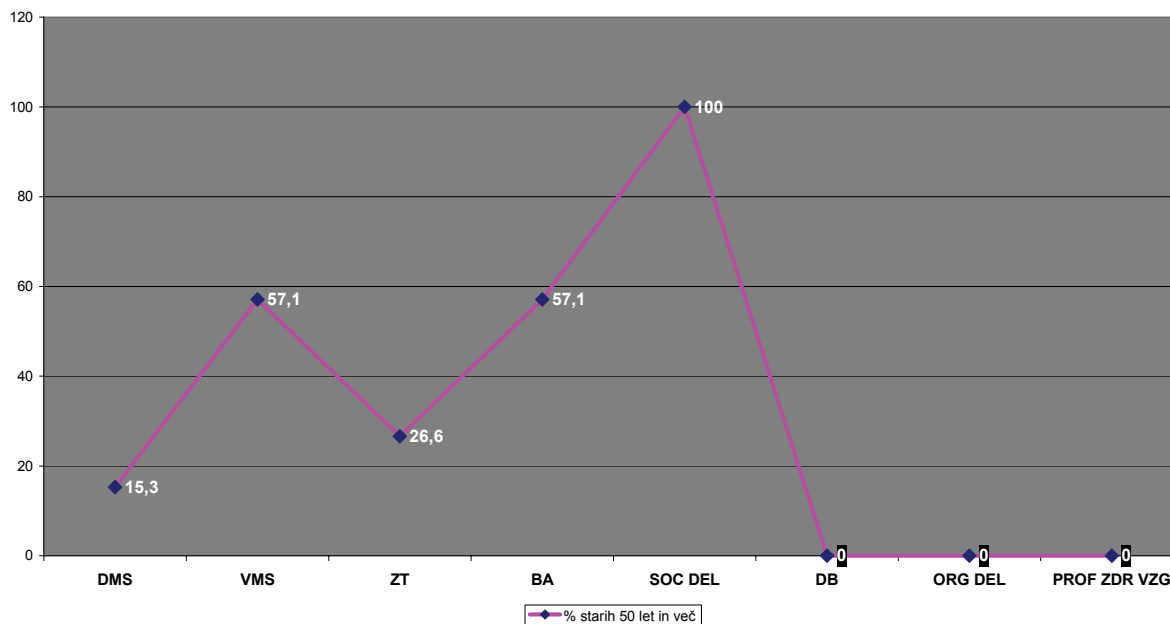
Starost zaposlenih v patronažnem varstvu Slovenije

Rezultati analize zaposlenih po starosti so pokazali, da je v patronažnem varstvu Slovenije med zaposlenimi 253,5 oseb starih petdeset let in več (slika 7). Opazne so regijske razlike glede na starost zaposlenih. Po visokem deležu starejših med zaposlenimi vsekakor izstopa ZR Nova Gorica, saj je že več kot polovica zaposlenih starih petdeset let in več, najmlajši kader v okviru patronažnega varstva je v ZR Ljubljana. Ugotovitve kažejo, da so med zaposlenimi v patronažnem varstvu Slovenije najmlajše diplomirane babice, organizatorice dela in profesorice zdravstvene vzgoje (slika 8). Sledijo jim diplomirane medicinske sestre. Najstarejše med zaposlenimi so iz poklicne skupine socialni delavec, saj so že vse stari 50 let in več. Tudi med predstavnicami iz poklicne skupine višja medicinska sestra in babica, jih je že več kot polovica starih petdeset let in več.

Slika 7. Delež zaposlenih v patronažnem varstvu Slovenije, ki so stari petdeset let in več, po zdravstvenih regijah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

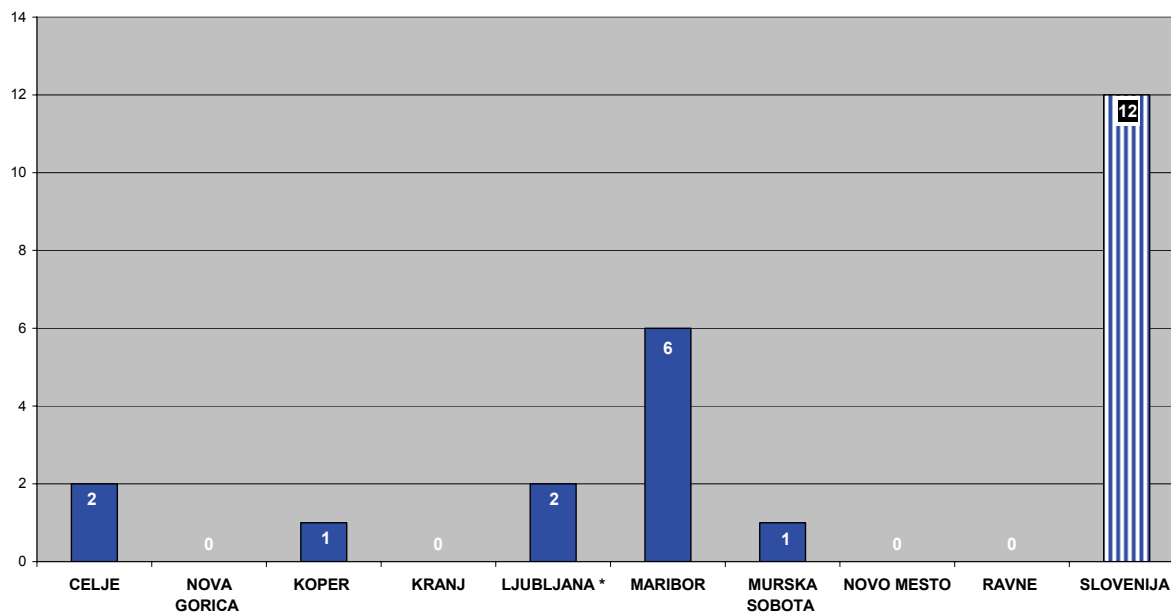

Slika 8. Delež zaposlenih v patronažnem varstvu Slovenije, ki so stari petdeset let in več, po poklicnih skupinah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

Specialistke patronažne zdravstvene nege v patronažnem varstvu Slovenije

Po podatkih je med zaposlenimi v patronažnem varstvu Slovenije 12 medicinskih sester, ki so opravile specializacijo iz področja zdravstvene nege (slika 9). Od tega je 11 specializacij patronažne zdravstvene nege in 1 specializacija iz gerontološke zdravstvene nege ter 1 magisterij iz zdravstvene nege. Omenjeno specializacijo in magisterij iz zdravstvene nege je opravila DMS v ZR Ljubljana. Specializacijo je pridobilo 7 DMS in 5 VMS. Po številu specializacij iz patronažne zdravstvene nege močno izstopa ZR Maribor, saj je v patronažnem varstvu regije zaposlenih kar polovica vseh specialistk patronažne zdravstvene nege. Nasprotno pa v ZR Nova Gorica, Kranj, Novo mesto in Ravne, nobena od zaposlenih medicinskih sester nima opravljene specializacije iz patronažne zdravstvene nege.

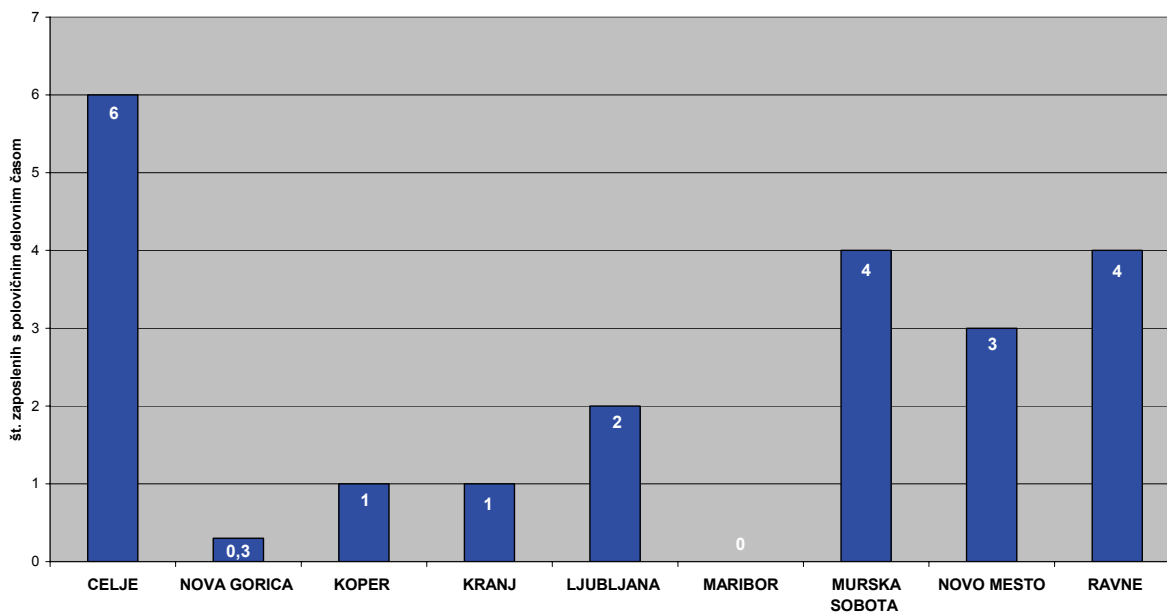

Slika 9. Število specializacij med zaposlenimi v patronažnem varstvu Slovenije po zdravstvenih regijah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

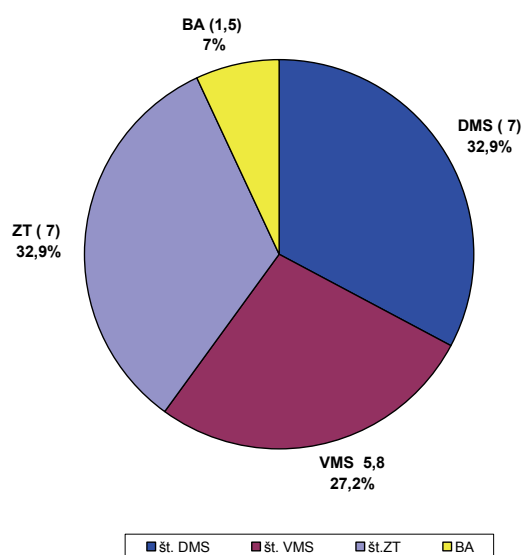
Zaposleni v patronažnem varstvu Slovenije s polovičnim delovnim časom

Rezultati analize so pokazali, da v patronažnem varstvu Slovenije 21,3 (2,6%) osebe opravljajo polovični delovni čas (slika 10). Pojav je regijsko različen. S preučitvijo zaposlenih za polovični delovni čas po poklicnih skupinah smo dobili podatek, da si po pogostnosti delijo prvo mesto DMS in ZT, sledijo jim VMS. Najmanj zaposlenih za polovični delovni čas je med babicami (slika 11).

Slika 10. Število zaposlenih v patronažnem varstvu Slovenije, ki delajo polovični delovni čas, po zdravstvenih regijah, januar 2010.

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

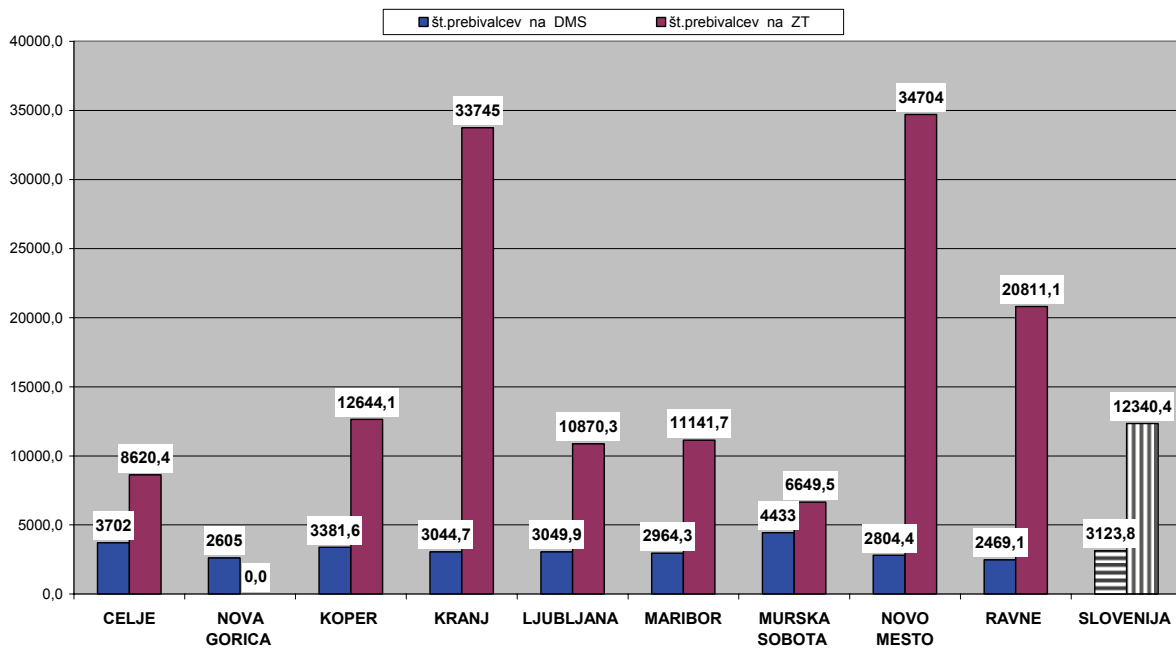

Slika 11. Zaposleni v patronažnem varstvu Slovenije, ki delajo polovični delovni čas, po poklicnih skupinah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)

Trenutna preskrbljenost prebivalcev z zaposlenimi v patronažnem varstvu Slovenije

Rezultati analize o preskrbljenosti prebivalcev z osebjem zaposlenim v patronažnem varstvu Slovenije so pokazali, da je število prebivalcev na patronažno medicinsko sestro po zdravstvenih regijah zelo različno (slika 12). Preskrbljenost je izračunana glede na zatečeno stanje oziroma glede na dejanske aktivnosti, ki jih zaposleni v patronažnem varstvu izvajajo. Tako smo ločeno prikazali preskrbljenost prebivalcev z DMS in z ZT.

Slika 12. Preskrbljenost prebivalcev Slovenije z zaposlenimi v patronažnem varstvu po poklicnih skupinah in po zdravstvenih regijah, januar 2010

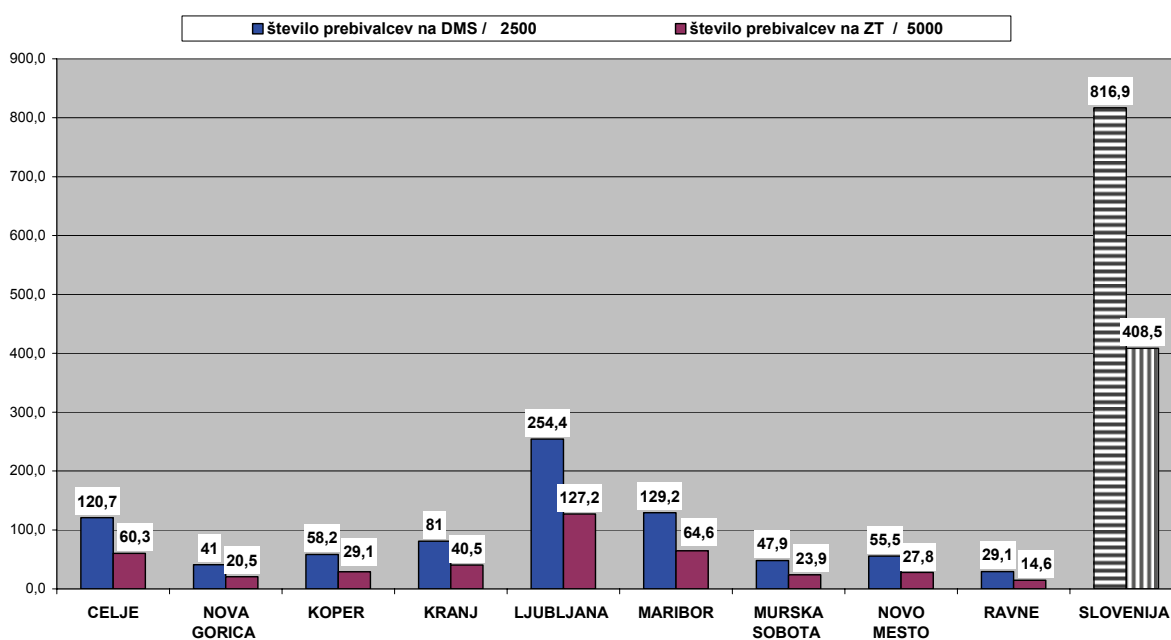
Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

Po številu prebivalcev na DMS najbolj izstopa ZR Murska Sobota, kjer mora 1 DMS skrbeti za 1963,9 prebivalcev več, kot 1 DMS v ZR Ravne. Še večje razlike pa so v preskrbljenosti prebivalcev z ZT. Tako pride v ZR Novo mesto 34704 prebivalcev na 1 ZT, kar je za 28054,5 prebivalcev več kot v ZR Murska Sobota. Posebnost v patronažnem varstvu Slovenije je ZR Nova Gorica, saj ZT v okviru patronažnega varstva nimajo niti zaposlenega. Tako lahko sklepamo, da DMS izvajajo tudi aktivnosti ZT.

Naredili smo tudi analizo preskrbljenosti prebivalcev z vsemi zaposlenimi v patronažnem varstvu, ki je pokazala, da v ZR Kranj pride največ prebivalcev na 1 zaposlenega (2792,7), sledita ji ZR Murska Sobota (2659,8) in ZR Koper (2668).

Izračun preskrbljenosti prebivalcev ob upoštevanju veljavnega delovnega normativa

Slika 13 prikazuje dejanske potrebe po zaposlenih v patronažnem varstvu za posamezne regije, ob upoštevanju delovnega normativa, to je 2500 prebivalcev na DMS in 5000 prebivalcev na ZT. Izračun preskrbljenosti glede na delovni normativ in trenutno število zaposlenih je pokazal, da je v patronažnem varstvu Slovenije zaposlenih premalo DMS kot tudi ZT (slika 14). Trenutno primanjkuje več ZT kot DMS. Rezultati kažejo, da v patronažnem varstvu Slovenije primanjkuje 59,5% ZT in 20% DMS. Primanjkljaj zaposlenih je po številu in po poklicni skupini regijsko zelo različen. Po podatkih je kadrovsko najbolj podhranjena ZR Ljubljana saj v patronažnem varstvu primanjkuje skupaj -144,6 oseb. Sledita ji ZR Celje (-64,5oseb) in ZR Maribor (-55,9oseb).

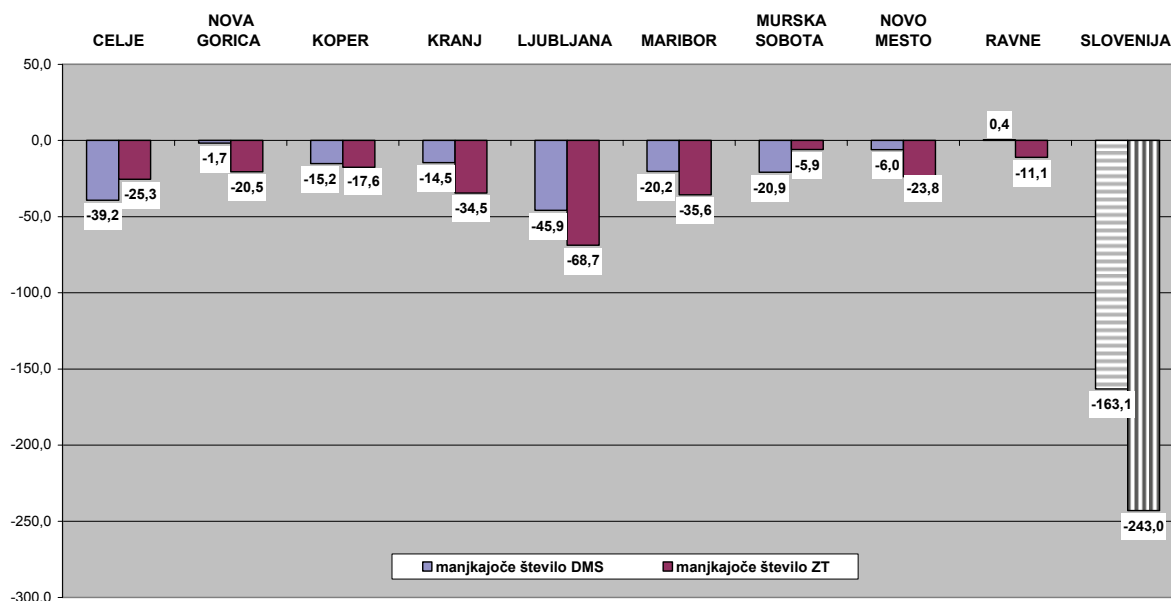

Slika 13. Izračun potrebnega števila zaposlenih v patronažnem varstvu Slovenije ob upoštevanju delovnega normativa, po poklicnih skupinah in zdravstvenih regijah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

Da bi zadostili delovnemu normativu stroke, bi morali v patronažnem varstvu Slovenije zaposliti dodatnih 406 oseb.

Slika 14. Manjkajoče število zaposlenih v patronažnem varstvu Slovenije preračunano na veljavni normativ, po izobrazbi in po zdravstvenih regijah, januar 2010

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - BPI (IVZ 16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

RAZPRAVA

Ugotovitve analize kažejo, da je v okviru patronažnega varstva Slovenije zaposlenost po poklicnih skupinah regijsko zelo pestra in različna. Različnost je izrazita tudi znotraj regij, oziroma med upravnimi enotami posamezne regije. Poleg višjih in diplomiranih medicinskih sester ter zdravstvenih tehnikov, so v patronažnem varstvu zaposlene še babice, diplomirane babice, socialne delavke, profesorice zdravstvene vzgoje ter organizatorice dela, kar nikakor ni v skladu s trenutno veljavnimi smernicami stroke (Patronažno varstvo, 2006). Da gre za res velike regijske razlike potrjuje ugotovitev, da v ZR Maribor, Ljubljana in Ravne opravlja patronažno dejavnost kar sedem različnih profilov, medtem ko so v okviru patronažnega varstva ZR Nova Gorica, zaposlene izključno višje oziroma diplomirane medicinske sestre. Ob tem moramo omeniti, da je analiza narejena na osnovi zatečenega stanja, le to pa je rezultat politike kadrovanja v preteklosti. Od leta 2006 dalje, temelji delovanje stroke patronažnega varstva na smernicah, ki so zapisane v dokumentu Patronažno varstvo in patronažna zdravstvena nega - nadgradnja in prilagajanje novim izzivom. V dokumentu je jasno navedeno, da je nosilec patronažne dejavnosti lahko samo višja oziroma diplomirana medicinska sestra. Kot sodelavec, se v izvajanje zdravstvene nege bolnika na domu, vključuje tudi tehnik zdravstvene nege.

Kot je regijsko različna zaposlenost po poklicnih skupinah, tako je različen tudi delež med zaposlenimi po stopnji izobrazbe. V ZR Nova Gorica imajo vse zaposlene višjo oziroma visoko izobrazbo. Sledi ji ZR Novo mesto, kjer pride 12,4 diplomiranih medicinskih sester na enega zdravstvenega tehnika in ZR Kranj z 11,1 diplomirano medicinsko sestro na zdravstvenega tehnika.

Analiza je pokazala, da je povprečna starost zaposlenih v patronažnem varstvu Slovenije 44 let. Najnižja povprečna starost je med diplomiranimi babicami (31 let), najstarejše so v poklicni skupini socialnih delavk (55 let), babic (50 let) in višjih medicinskih sester (48 let). Diplomirane medicinske sestre so v povprečju stare 40 let. Ugotovitev, da je 31% vseh zaposlenih v patronažnem varstvu Slovenije že starih petdeset let in več in da je večina zaposlenih iz drugih poklicnih skupin starejših od petdeset let in pred upokojitvijo, je pomembna za načrtovanje izobraževanja in kadrovanja v prihodnosti, ki naj temelji na izhodiščih stroke (Patronažno varstvo, 2006).

Izkazalo se je, da trenutno v nobeni od devetih zdravstvenih regij Slovenije, ni izpolnjen delovni normativ kot ga predvideva dokument (Patronažno varstvo, 2006). Še najbližje predpisanemu normativu so v patronažnem varstvu ZR Ravne, kjer imajo + 0,4 diplomirane medicinske sestre in – 11,1 zdravstvenega tehnika ter posledično najboljšo preskrbljenost prebivalcev z zaposlenimi v patronažnem varstvu Slovenije. Število prebivalcev na zaposlenega v patronažnem varstvu je regijsko zelo različno. Rezultati so pokazali, da je najboljša preskrbljenost prebivalcev z diplomiranimi medicinskimi sestrami v ZR Ravne in ZR Nova Gorica, najslabša pa v ZR Murska Sobota. Preskrbljenost prebivalcev z zdravstvenimi tehnikami je najslabša v ZR Novo mesto in najboljša v ZR Murska Sobota. Tako mora 1 ZT iz ZR NM skrbeti kar za 5,2 krat več pacientov kot 1 ZT iz ZR RA.

Na osnovi dobljenih rezultatov ugotavljamo, da je patronažno varstvo Slovenije, v vseh zdravstvenih regijah kadrovsko podhranjeno. V preteklosti so v večini zdravstvenih regij pomanjkljivo zaposlovali tako patronažne medicinske sestre kot zdravstvene tehnike. Močno primanjkuje prav zdravstvenih tehnikov, ki so sestavni člani negovalnih timov v patronažnem varstvu. Trenutno primanjkuje 163,1 DMS in 243 ZT. Da bi se približali delovnemu normativu se mora število zaposlenih v patronažnem varstvu Slovenije povečati za 33%. S kadrovsko okrepitvijo bi zagotovili razbremenitev zaposlenih in s tem posredno vplivali na dvig kakovosti izvajanja patronažne zdravstvene nege.

Za oblikovanje strategije razvoja stroke in načrtovanje izobraževanja, je relevanten tudi podatek, da ima le 1,9% patronažnih medicinskih sester opravljeno specializacijo iz patronažne zdravstvene nege, čeprav dokument (Patronažno varstvo, 2006) določa, da naj bi imela opravljeno specializacijo vsaka vodja patronažne službe.

Ob izdelavi analize smo v podatkih pridobljenih iz BPI odkrili številne nepravilnosti, ki so posledica nedoslednega spremljanja kadrovanja. Podatki o kadru so občutljivi in spremenljivi, zato je beleženje in spremljanje le teh kontinuiran proces, pogojen z ažurnostjo in natančnostjo.

ZAKLJUČEK

Ugotovitve analize so pokazale na regijsko različnost kadrovske zasedenosti v patronažnem varstvu Slovenije. Različnost je izrazita tudi znotraj regij oziroma med posameznimi upravnimi enotami regije. Ugotovljeno stanje je odraz zaposlovanja v patronažnem varstvu iz preteklosti. Razlike so očitne na vseh opazovanih področjih od izobrazbene in starostne strukture zaposlenih do števila zaposlenih na posameznem območju. Izrazite so tudi razlike v preskrbljenosti prebivalcev z zaposlenimi v patronažnem varstvu. Z analizo smo ugotovili, da patronažnem varstvu Slovenije močno primanjkuje diplomiranih medicinskih sester in še bolj zdravstvenih tehnikov. Ugotavljamo, da trenutno v nobeni od zdravstvenih regij ni upoštevan veljavni delovni normativ stroke patronažnega varstva, kar kaže na velik razkorak med teoretičnimi smernicami stroke patronažne zdravstvene nege in dejanskim stanjem v praksi. Kadrovska okrepitev patronažnega varstva bi doprinesla k razbremenitvi zaposlenih in k dvigu kvalitete dela patronažne zdravstvene nege s poudarkom na preventivni dejavnosti.

Spoznanja o kadrovske zasedenosti v patronažnem varstvu Slovenije so lahko v pomoč pri oblikovanju strategije razvoja patronažne zdravstvene nege, definiranju kadrovskega normativa in zaposlovanja v prihodnosti ter načrtovanju izobraževanja, s ciljem približevanja k smernicam stroke ter pravičnejši dostopnosti prebivalcev Slovenije do storitev patronažne zdravstvene nege.

Ugotovitev o nedoslednem ažuriranju podatkov v BPI smo dodali k sklopu prizadevanj za dvig kvalitete podatkov, ki na IVZ že potekajo.